

QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR!

Ana qanunumuz: çağdaş dünyamızın ən mütərəqqi Konstitusiyası

6

Öz xalqına QƏLƏBƏ SEVİNCİ YAŞADAN MÜDRİK LİDER!

5

№ 207 (6648) 12 noyabr 2022-ci il. Qiyməti 60 qəpik

Paşinyan yenə sərsəmlədi - cavabı

İsə ağır olacaq!

Ölkəmizdə yaranan ekoloji problemlərin əsas səbəbləri nədir?

7

"Bakı ilə İrəvan arasında yeni müharibə ehtimalı azdır"

11

Maaş artımları inflyasiyanı kompensasiya edəcəkmi?

15

Ölkə payız-qış turizminə necə hazırlaşır?

13

Bu avtomobillər gömrük rüsumundan azad edildi

16

Yenidən qurulan Türk dünyası!

sablanmış "Türk dünyasının 2040-cı ilə qədər baxışı" strateji sənədi qəbul edilib.

Hazırkı sammitdə əsas məsələ nəqliyyat sektorunda strateji əməkdaşlığın inkişafının müzakirəsi olub. Avrasiyada formalaşan yeni geoiqtisadi vəziyyət Avrasiyanın strateji dəhlizlərini birləşdirən Orta Asiya regionunu qlobal dəyərde güclü nəqliyyat və logistika qovşağına çevirmək üçün çox əlverişli şərait yaradır. Bu məqsədə nail olmaq üçün TDT ölkələrinin quru və dəniz sərhədlərini dünya bazarları ilə möhkəm birləşdirəcək vahid nəqliyyat məkanı yaratmaq lazımdır. Qeyd etmək lazımdır ki, TDT ölkələrinin aparıcı sənaye müəssisələri, investisiya şirkətləri, maliyyə institutları və sahibkarları arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin gücləndirilməsi, səmərəli regional əməkdaşlığın qurulması zəruridir.

Sammitdə ticarətin asanlaşdırılması strategiyasının təsdiqlənməsi, o cümlədən təşkilatın dövlətləri tərəfindən bərabər payda qoyulacaq ilkin kapitalı 500 milyon dollara qədər olan TDT İnkişaf Bankı adlı investisiya fondunun yaradılması ilə bağlı qərarların qəbulu alqışlanmalıdır. Fondun baş qərargahının Bişkekdə olacağı da xəbərlər sırasındadır. Bundan başqa, TDT-nin baş katibi vəzifəsi Qırğızıstan nümayəndəsinə keçib. Bundan sonra bu vəzifəni Qırğızıstanın Türkiyə Respublikasındakı səfiri Kubanışbek Ömürəliyev daşıyacaq.

TDT ölkələrinin Xarici İşlər Nazirləri Şurasının iclasında çıxış edən Çavuşoğlu problemlər və böhranların həlli üçün orta və uzunmüddətli strategiyanın hazırlanmasının zəruriliyini qeyd edib. Türkiyəli nazirin sözlərinə görə, müasir dünya çətin inkişaf dövrünü yaşayır. Mövlud Çavuşoğlu vurğulayıb ki, hazırkı vəziyyətdə türkdilli dövlətlərin həmrəyliyi və birliyi xüsusilə əhəmiyyətlidir.

Yeri gəlmişkən, türkiyəli nazir Şimkənddə (keçmiş adı Çimkənd)

nışarkən deyib ki, TDT-nin yaxın gələcəkdə böyük Türk dövlətinə çevirmək üçün hər şansı var: "Bu ölkələrin rəhbərləri istər-istəməz belə bir qənaətdədirlər ki, onların ölkələrində əhalinin azlığı səmərəli iqtisadi fəaliyyətə və inkişafa imkan vermir. Türkiyə üçün Azərbaycanın və Mərkəzi Asiya ölkələrinin bir yerdə olması əhalinin toplum sayını ən azı daha 80 milyon artıracaq. Macarıstanla birlikdə əhalinin sayı 200 milyon nəfərə qədər artacaq. İstisna etmək olmaz ki, türk dövlətlərinin əhatəsində olan Tacikistan da eyni dinin daşıyıcısı kimi bu dost komandaya müşahidəçi kimi qoşula bilər. Bu, türk dövlətini böyüklük və əhalinin artım tempinə görə birbaşa regional gücə çevirəcək. Bu, dünya əhalisinin 2%-dən çoxu deməkdir. Bu ölkələr həm də alicılıq qabiliyyəti pariteti ilə hesablanmış dünya ÜDM-nin 3%-dən çoxunu təşkil edir".

Bütün deyilənləri bir kənara qoyub bu böyük hadisənin bütün türk dövlətləri üçün yalnız uğur gətirəcəyini çəkinmədən söyləmək olar. Türk dövlətlərinin birliyi heç bir dövlətə və dövlətlərə qarşı deyil, bu, eyni kökdən olan ölkələrin və xalqların yenidən bir araya gəlməsi, birgə yaşamaq istəyidir. Problemlərin həlli kimi, gələcəyini necə qurmağın yollarını birgə aramaq cəhdidir.

Beləliklə, Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev Dövlət Başçıları Şurasının iclasını açaraq qonaqları salamlayıb və müzakirə olunaçaq məsələlərdən, Türk Dövlətləri Təşkilatının qarşısında duran vəzifələrdən və əməkdaşlığın genişləndirilməsi perspektivlərindən danışıb.

Türkmənistan Parlamenti Xalq Məsləhətinin sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov Səmərqənd Sammitinin türk dövlətləri arasında əlaqələrin daha da inkişafına mühüm töhfə verəcəyini vurğulayıb, əməkdaşlığın genişləndirilməsinin əhəmiyyətindən danışıb.

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tay-

Səmərqənd Zirvəsi Türk Dövlətləri Təşkilatının gələcək planlarını müəyyənləşdirdi

Noyabrın 11-də Səmərqənddə Türk Şurasının əvəzinə yaradılmış Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) ilk sammiti keçirilib və bu toplantıda quruma üzv ölkələrin gələcək integrasiyası ilə bağlı konkret qərarlar qəbul edilib. Türk dövlətlərinin rəhbərləri nəqliyyat dəhlizlərinin inkişafı məsələlərinə baxılıb və sənədlər imzalanıb.

TDT-yə daxil olduğunu açıqlayıb. Lakin Türkmənistan hakimiyyəti tam üzvlük məsələsindən yan keçərək TDT çərçivəsində humanitar və iqtisadi əməkdaşlığı gücləndirmək vədləri ilə məhdudlaşdı. Bir çox nəqliyyat layihələrinin taleyi ilə yanaşı, Türkmənistanın təşkilata üzvlük məsələsi də Qurbanqulu Berdiməhəmmədovun qərarından asılıdır.

TDT-də müşahidəçi statusuna malik ikinci ölkə Macarıstandır. Sammitdə onu baş nazir Viktor Orban təmsil

edib.

Bir məsələni də qeyd edək ki, TDT-yə üzv ölkələrin ilk sammitinin türk sivilizasiyasında böyük rol oynayan Səmərqənddə keçirilməsi rəmzi mənə daşıyır. Sammitin əsas hadisəsi onun üçün hazırlanmış sənədlər paketinin imzalanması olub və 2022-2026-cı illər üçün TDT-nin inkişafını müəyyən edib. Bu barədə Özbəkistanın xarici işlər naziri Vladimir Norov cümə axşamı TDT Xarici İşlər Nazirləri Şurasının iclasında çıxışı zamanı bildirdi. Onun fikrincə, sammitdə imzalanacaq sənədlər "əməkdaşlığın populyar və perspektivli sahələrində qarşılıqlı fəaliyyətə ümumi yanaşmaların əks etdirir."

O cümlədən nizamnamə kapitalı 500 milyon ABŞ dolları olan Türk İnvestisiya Fondunun yaradılması da gözlənilənlər sırasında olub. Sammitin keçirildiyi müddətdə bir məqam da diqqət çəkib ki, Türkmənistan TDT-yə qoşulması və ya müşahidəçi statusunda qalması məsələsinə hələlik tam qərar verməyib.

Eks-prezident, Xalq Məsləhəti Milli Genişin (Türkmən parlamentinin yuxarı palatası) rəhbəri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov TDT sammitində iştirak etmək üçün Səmərqəndə gəlib. Xatırladaq ki, Türkmənistan uzun illərdən sonra TDT-yə müşahidəçi statusuna qatılıb. Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu Türkmənistanın

Xatırladaq ki, 2021-ci ilin noyabrında İstanbulda keçirilən əvvəlki sammitdə (o zaman hələ də Türk Şurası idi -müəllif) quruma daxil olan ölkələr arasında əməkdaşlığın prioritetlərini növbəti iki onillik üçün müəyyən edən, o cümlədən TDT-yə üzv dövlətlər arasında malların, kapitalın, xidmətlərin, texnologiyaların və işçi qüvvəsinin sərbəst hərəkətinə nail olmağa he-

Türkiyənin Qazaxıstandakı fəxri konsulluğunun açılışında da belə danışıb: "Türk dünyasının uğurunun açarı birlikdir. Biz birlikdə istənilən çətinliyin öhdəsindən gələ bilərik, çünki gücümüz birlikdədir".

Etnomillli Strategiyalar Agentliyinin direktoru Aleksandr Kobrinski isə Səmərqənd sammiti və perspektivdə olan imkanlar barədə da-

yib Ərdoğan çıxışında Azərbaycanın Vətən müharibəsindəki Qələbəsinin ikinci ildönümü münasibətilə təbriklərini çatdıraraq deyib: "Cənubi Qafqazda sülh prosesi Can Azərbaycanın bütün səylərinə baxmayaraq, hələ də kövrək olaraq qalır.

Ardı Səh. 3

Əvvəli-Səh-2

Noyabrın 8-də qeyd etdiyimiz şanlı Qarabağ Zəfərinin ikinci ildönümündə əziz şəhidlərimizə Allahdan rəhmət, qazilərimizə cansağlığı arzulayıram. İlham qardaşımızın şəxsinde Azərbaycan xalqını bir daha təbrik edirəm. Haqlı mübarizəsində olduğu kimi, sülh axtarışında da Azərbaycanın yanındayıq".

Azərbaycan ilə Türkiyənin birgə reallaşdırdığı nəhəng layihələrin dünya miqyasında mühüm əhəmiyyətini xüsusi qeyd edən Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan bildirib ki, Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft boru kəməri qlobal miqyasda ən uğurlu enerji layihələri arasındadır: "Cənub Qaz Dəhlizi isə Avropaya qaz nəql edəcək dördüncü arteriya olaraq layihələndirilib. Onurğa sütununu Trans-Anadolu təbii qaz boru kəmərinin təşkil etdiyi bu dəhliz əlavə qaz tədarükü ilə daha da genişləndirilə bilər. Xəzər hövzəsi bunun üçün ağıl ilk gələn mənbədir. Enerji sahəsində təşkilatımızın nəzdində və ikitərəfli səviyyədə

na və müasir hərbi imkanlara malikdir. Türk dünyası böyük bir ailedir. Bir-birimizin milli maraqlarını nəzərə alaraq bundan sonra da qarşılıqlı dəstək və həmrəylik göstərməliyik. Siyasi, iqtisadi, ticari, mədəni, nəqliyyat, energetika, rəqəmsal transformasiya, kənd təsərrüfatı, turizm sahələri ilə yanaşı, təhlükəsizlik, müdafiə, müdafiə sənayesi kimi sahələrdə də əməkdaşlığımızı fəallaşdırmalıyıq".

Azərbaycan Prezidenti çıxışına davam edərək bildirib ki, Türk dövlətlərindən kənarında yaşayan soydaşlarımızın öz ana dilində təhsil almaları daim təşkilatın gündəliyində olmalıdır: "Bu istiqamətdə lazımi addımlar atılmalıdır. Azərbaycan dövləti xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların hüquq və azadlığının, təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə xüsusi diqqət yetirir. Biz acı taleyin hökmü ilə Azərbaycan dövlətindən ayrı düşmüş soydaşlarımızın dilimizi, ənənələrimizi, mədəniyyətimizi qoruyub saxlamaları, azərbaycançılıq ideyalarına sadıq olmaları, öz tarixi Vətənləri ilə əlaqələrin heç vaxt kəsilməməsi üçün səylərimizi davam etdirəcəyik".

Dövlətimizin başçısı Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun Ermənistan işğalından azad olunmasının ikinci ildönümünün qeyd olunmasına diqqət çəkərək böyük qürur hissi ilə qeyd edib ki, iki il əvvəl Azərbaycan torpaqlarının 30 illik işğalına son qoydu, tarixi ədalət və beynəlxalq hüququ bərpa etdi: "Bununla Azərbaycan həm də

Yenidən qurulan Türk dünyası!

əməkdaşlıqla həyata keçirəcəyimiz ortaqlayihələrə bu baxımdan böyük önəm veririk".

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev Zirvə Görüşündə çıxış edərək bildirib ki, Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv ölkələrlə əlaqələrin bütün sahələrdə möhkəmləndirilməsi Azərbaycanın xarici siyasətinin əsas prioritetlərindən biridir: "Azərbaycan həmişə türk dünyasının sıx birləşməsinə öz töhfəsini verib və bundan sonra da türk dünyasının birliyi amallarına sadıq qalacaq. 2009-cu ildə Naxçıvan Zirvə Görüşündən başlayaraq təşkilatımız böyük inkişaf yolu keçmişdir. Türk dünyası 200 milyondan çox insanın yaşadığı geniş bir coğrafiyanı əhatə edir və böyük iqtisadi potensiala, enerji resurslarına, nəqliyyat yolları

BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrini özünü icra etdi. Otuzillik işğal bitmə də, onun ağır fəsadları hələ də qalmaqdadır. Azərbaycanın 9 şəhəri və yüzlərlə kəndi Ermənistan tərəfindən yer üzündən silinib. Vaxtilə böyük və çiçəklənən şəhər olmuş Ağdam o dərəcədə dağıdılıb ki, xarici ekspertlər onu "Qafqazın Xirosiması" adlandırırlar. Ermənistan işğal zamanı 67 məsciddən 65-ni yerlə-yeksan edib, qalan 2 məscid isə ciddi zərər görüb və donuz, inək saxlanması üçün istifadə olunub. Bu, bütün müsəlman dünyasına təhqirdir. İslamofobiya və türkofobiya Ermənistanın rəsmi ideologiyasının bünövrəsini təşkil edir. Ermənistan işğal zamanı bizim ərazilərimizdə bir milyondan çox mina basdırıb. Vətən müharibəsindən ötən iki il ərzində

270-ə yaxın Azərbaycan vətəndaşına partlayışları zamanı həlak olub və ya ağır yaralanıb. Azərbaycan işğaldan azad olunmuş ərazilərdə genişmiqyaslı quruculuq işləri aparır. Keçmiş məcburi köçkünlərin öz doğma yurdlarına dönüşü üçün "Böyük Qayıdış" proqramının icrasına başlamışıq. Bu prosesdə Türkiyə şirkətləri podratçı kimi bir çox infrastruktur layihələrində fəal iştirak edirlər. Əziz qardaşım, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan azad edilmiş torpaqlara üç dəfə səfər edib, Şuşada, Füzulidə, Zəngilanda və Cəbrayılda olub".

Prezident İlham Əliyev digər türk dövlətlərinin başçılarını da Qarabağa və Şərqi Zəngəzura dəvət edib. Fərsətdən istifadə edərək, işğaldan azad edilmiş Füzuli rayonunda Özbəkistan tərəfindən tikiləcək məktəbə və Qazaxıstan tərəfindən inşa olunacaq yaradıcılıq mərkəzinə görə Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevə və Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayevə minnətdarlığını bildirib.

Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev çıxışında türk dövlətləri arasında informasiya texnologiyalarının, nəqliyyat və tranzit dəhlizlərinin inkişafı ilə bağlı əməkdaşlığın önəmini vurğulayıb. O, bu baxımdan üç qardaş dövlətin - Qazaxıstan, Azərbaycan və Türkiyənin ərazisindən keçən Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutunun əhəmiyyətini xüsusi qeyd etdi.

Qırğızıstan Prezidenti Sadır Japarov çıxışında ölkəsinin Azərbaycanla münasibətlərinin yeni səviyyəyə yüksəldiyini vurğulayaraq bildirdi: "Son vaxtlar biz mənim əziz

doğum Azərbaycan Prezidenti İlham Heydər oğlu Əliyevlə qarşılıqlı səfərlər edib dövlətlər arasında münasibətlərimizi yeni strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəltmişik".

Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında Azərbaycanın mühüm rolunu xüsusilə qeyd edərək dedi: "Mən qardaşım Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. Çünki Azərbaycan bizim üçün yeganə real şəxələndirmə şansdır. Məhz Azərbaycan Avropanı Rusiya mənbəyi olmadan qazla təchiz edən yeganə ölkədir. Qardaşım İlham Əliyevə, həmçinin bizim Azərbaycan üçün "yaşıl enerji"ni Azərbaycan, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan əməkdaşlığına gətirmək təşəbbüsümüzü tamamilə dəstəklədiyi üçün təşəkkürü bildirmək istəyirəm. Mən bu əməkdaşlığa çox ümid bəsləyirəm".

Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibi Bağdad Amreyev təşkilat çərçivəsində əməkdaşlıqdan danışarkən bu qurumun Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə daim dəstək verdiyini bildirib: "Bizim əməkdaşlığımız və siyasi arena əhəmiyyətli dərəcədə inkişaf edib. Ölkələrimiz qardaş Azərbaycan torpaqlarının işğaldan azad olunması və ərazi bütövlüyünün bərpası uğrunda mübarizədə Bakını möhkəm dəstəkləməklə yekdilliyimizi bütün dünyaya nümayiş etdirdi".

Təşkilatın yeni Baş katibi Kubançibek Ömürəliyev çıxış edərək ona göstərilən etimada görə minnətdarlığını bildirdi, üzv ölkələr arasında əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi üçün səylə çalışacağını deyib. Daha sonra bir sıra sənədlər, o cümlədən Səmərqənd Bəyannaməsi imzalanıb.

V.VƏLİYEV

Türk dünyası sivilizasiyası yeni mərhələdə!

salamlamaqdan məmnunluğunu bildirib, bu Zirvə Görüşündə mühüm sənədlərin, o cümlədən türk dünyası sivilizasiyasında yeni mərhələnin başlanğıcı olan Səmərqənd Bəyannaməsinin imzalandığını vurğulayıb.

Prezident Şavkat Mirziyoyev təşkilata üzv və müşahidəçi ölkələrdə ağacəkmə aksiyalarının keçirilməsinin qlobal problemlərdən olan ana təbiətin qorunub saxlanmasına verilən önəmin göstəricisi olduğunu bildirib. Ətraf mühitin mühafizəsi ilə bağlı Azərbaycanda uzun illərdir "Yaşıl marafon" proqramı əsasında ağacəkmə aksiyalarının keçirildiyini qeyd edən Prezident Şavkat Mirziyoyev belə təşəbbüslərin təşkilatı üzv və müşahidəçi ölkələrdə də davamlı reallaşdırıldığını, qardaş Türkiyədə hər il noyabrın 11-nin Milli Yaşıllaşdırma Günü olduğunu bildirib. Sonra dövlət başçıları "Registan" meydanında ağac əkiblər.

Zirvə Görüşündə iştirak edən dövlət və hökumət başçıları Səmərqəndin "Registan" meydanında ağac əkiblər

Noyabrın 11-də Türk Dövlətləri Təşkilatının IX Zirvə Görüşündə iştirak edən dövlət və hökumət başçıları "Yaşıl məkan" layihəsi çərçivəsində Səmərqəndin "Registan" meydanında ağac əkiblər. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ağacəkmə mərasimində iştirak edib.

Qeyd edək ki, mühüm tarixi hadisələrin şahidi olan möhtəşəm "Registan" meydanında ağacəkmə mərasimi türk dünyası sivilizasiyasının yeni mərhələyə qədəm qoymasını təcəssüm etdirir. Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv və müşahidəçi statusuna malik ölkələrin paytaxtlarında da eyni vaxtda təşkil edilən ağacəkmə tədbirləri onlayn qaydada monitorada nümayiş olunub. Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev tədbirdə çıxış edərək dövlət və hökumət başçılarını qədim Turanın incisi Səmərqənddə

"Zamanın ilğımları"

Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva Səmərqənddə "Zamanın ilğımları" adlı sərgi ilə tanış olub

Dünya Türk Dövlətləri Təşkilatının IX Zirvə Görüşü çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının birinci xanımı Mehriban Əliyeva, Özbəkistan Respublikasının birinci xanımı Ziroatxon Mirziyoyeva, Türkiyə Respublikasının birinci xanımı Əminə Ərdoğan və Macarıstan Respublikasının Baş nazirinin xanımı Aniko Levai Səmərqənddə Ekspo Mərkəzində təşkil edilən "Zamanın ilğımları" adlı sərgi

ilə tanış olublar. Belə ki, fərqli dizaynla hazırlanan sərgidə insan üçün zamanın əhəmiyyəti və əsas həyat ölçülərindən biri olduğu xüsusən tərtibatla verilib. Sərgidə yer alan sər-hədsiz qumluqlar sanki keçmiş günlərin sirlərini özündə

saxlayır. Sərgi salonunun tavanı ehtiva edən bir formada tərtib edilib ki, səmaya baxarkən insan özünü sanki ulduzların əhatəsində - qalaktikada hiss edir. Sərgidə ziyarətçilərə hadisələrin düzgün və dolğun çatdırılması üçün obrazları insanlar canlandırır. Burada yaxın sivilizasiyaların fraqmentləri, ustaların və sənətkarların əl işləri təqdim edilir.

Sərgi salonunu gəzərkən qararıqdan süzülən işıq tarixin bu ucsuz-bucaqsız azimutunda zamanın dayandığı yerdə həyat verən ilğim şəklində qarşımıza çıxır. Bura sanki yaradıcılar, rəssamlar, sənətkarlar və

şairlər şəhəridir.

Pavilyonda nümayiş etdirilən fərqli və qədim zinet eşyaları, xüsusən

si işləmələr, parçalar və digər eşyalar sərgi ilə tanış olanlarda böyük maraq yaradı.

Ölkəmizdə yaranan ekoloji problemlərin əsas səbəbləri nədir?

XIX əsrin sonlarından başlayan elmi-texniki tərəqqi, sənayenin sürətli inkişafı nəticəsində ətraf mühitə edilən təsirlər XX əsrin ortalarında öz fəsadlarını büruzə verməyə başladı. Bir-birinin ardınca baş verən təbii fəlakətlər - daşqınlar, zəlzələlər, torpaq sürüşmələri dünyanın bütün ölkələrində ciddi narahatlıqlar yaradır. Artıq insanlar təbiətə olan münasibətlərini dəyişməyəcəkləri, onun ehtiyatlarından səmərəsiz istifadəyə son qoymayacağıları təqdirdə bu prosesin onların özlərinə qarşı çevriləcəyini və arzuolunmaz nəticələrə gətirib çıxaracağını anlaşırlar.

İnsanlar yarandığı ilk günlərdən təbii mühitə məhv etməyə başlamış və bəşər sivilizasiyası mürəkkəbləşdikcə, planetimizdə ekologiyanın vəziyyəti də sürətlə pisləşmişdir. Hazırda təbiətin qorunmasına böyük diqqət yetirilsə də, itirilmişləri bərpa etmək həmişə mümkün olmur.

Avropa dünyanın ən sıx məskunlaşdığı regionlarından biri hesab olunur. Şəhər yerlərində yaşayanların sayı kənd yerlərindən qat-qat çoxdur. Burada bir-birindən qısa məsafədə yerləşən 40-dan çox dövlət cəmləşib. Bu qismən global ekoloji böhranın probleminə çevrilir. Ucqar rayonlarda içməli suyun keyfiyyəti hələ də məqbul meyarlardan keçir. Avropanın əksər böyük şəhərlərində suyun əhalinin ehtiyacları üçün buraxılmasından əvvəl onu hərtərəfli təmizləmək lazımdır.

İnsanın həyatını təmin etmək üçün zəruri olan ekoloji xərclər

İlk növbədə, bu, ərazilərin təbii suvarılmasını maneə törədən strukturlara aiddir. Bu halda bütöv regionların tam həyat təminatının pozulması baş verir ki, bu da flora və fauna obyektlərinin məhvə gətirib çıxarır.

Gen fondu sürətlə pisləşir. Artıq bir neçə əsrdir ki, bitki və heyvan növlərinin sayı yüksək sürətlə azalır. Biz artıq doqquz yüz minə yaxın növü itirmişik və bu rəqəm artmaqda davam edir. İnsan öz ehtiyac və tələblərindən çıxış edərək canlı orqanizmlərin təbii yaşayış mühitini məhv etməyə davam edir, meşələri qırır, su anbarlarının sayını azaldır, çayların təbii məcrasını dəyişdirir və s.

Meşələrin qırılması

Meşələrin qırılması bütün planetdə

baş verir və hətta planetin əsas oksigen tədarükçüsü olan parklara və qorunan ərazilərə təsir edir. Müxtəlif müəssisələr, əsasən metallurgiya sənayesi tərəfindən törədilən süni yağışları da floraya ciddi ziyan vurur. Onlar öz fəaliyyətləri zamanı atmosferi kükürd və azot oksidləri ilə çirkləndirirlər. Atmosferin çirklənməsi heç bir ölkədən yan keçməyib. Hər yerdə sənaye müəssisələri, havanı zəhərləyən zərərli emissiyalar, nəqliyyat vasitələrinin işlənmiş qazları var. Eyni zamanda, havaya atılan müəssisələrin emal məhsulları uzun məsafələrə yayıla bilər.

Suyun çirklənməsi

Sənaye tullantıları çaylara, göllərə və digər su obyektlərinə də ziyan vurur. Dünyanın bir çox yerində su içilməzdir. Hər il 26 milyon tondan çox okeanlara daxil olur. Neft məhsulları, çoxlu miqdarda parçalanmayan maddələr, kimya və hərbi sənaye məhsulları və s. Bu da öz növbəsində dəniz həyatına təsir göstərir.

Mineralların tükənməsi

Heç kime sirr deyil ki, son onilliklərdə ərzində faydalı qazıntıların sayı demək olar ki, iki dəfə azalıb. Bu, bütün resursların vaxtından əvvəl məhv olması və enerji mənbələrinin tükənməsi təhlükəsi yaradır. Ozon təbəqəsinin məhv edilməsi. Yerdən təxminən 30 kilometr məsafədə ultrabənövşəyi şüaları udan nazik ozon təbəqəsi var. Bu, bizi bir çox dəri xəstəliklərindən, o cümlədən onkologiyadan qoruyur. Ozon təbəqəsi freon əsaslı aerozollar, təyyarələr və kosmik gəmilərin mühərrikləri tərəfindən məhv edilir. Atmosferin bu təbəqəsinin daha da məhv edilməsi planetin iqlimini kökündən dəyişə bilər.

Bu kimi halların ölkəmizə təsiri nə dərəcədədir?

SİA mövzu ilə bağlı araşdırma edib. Son illər ölkəmizdə ekologiyaya dair 20-dən çox qanun qəbul olunub, Azərbaycan ətraf mühit və təbiətdən istifadə ilə bağlı təxminən bir o qədər beynəlxalq sənədə qoşulub. Zəngin təbii ehtiyatlara malik Azərbaycanda xüsusi qorunan təbii ərazilər şəbəkəsinin yaradılmasına böyük diqqət verilir. Qısa müddətdə xüsusi qorunan təbii ərazilərin sahəsi ölkənin ümumi ərazisinin 10%-nə çatdırılıb. Azərbaycan dövlətinin ekoloji siyasətində iqtisadi inki-

şafın ekoloji tarazlıqla vəhdət təşkil etməsi, üstünlüyün ətraf mühitin qorunmasına verilməsi, ekoloji problemlərin ilk növbədə həll olunması ön plana çəkilir.

Xəzər Universiteti Coğrafiya və Ətraf Mühiti Departamentinin müdiri, ətraf mühiti məsələləri üzrə ekspert Rövşən Abbasov: "Ölkəmizin ekoloji problemlərinin səbəblərini nəzərdə tutduqda iki yerə ayırmaq olar: global və yerli səbəblər. Global səbəblərdən ən öndəsi təbii ki iqlim dəyişmələridir. İqlim dəyişmələri nəticəsində atmosfərə atılan istixana qazları artır və bunun nəticəsində həm də yer kürəsinin temperaturu artır. Yer kürəsinin temperaturun artmasının təbii ki ilk növbədə meşə yanğınlılarına səbəb olur, çaylarda suyun səviyyəsi azalır və quraqlıqlar yaranır. Bu həm kənd təsərrüfatında həm də içməli su sektorunda çox ciddi problemlərə səbəb olur. Artıq kənd təsərrüfatında 2016 və ildən bu yana kəskin su çatışmazlığı hiss olunmaqdadır, bunun əsas global səbəbi məhz iqlim dəyişikləridir. Kür çayı, Araz çayı əvvəlki kimi deyil. Onların su ehtiyatları global iqlim dəyişikləri nəticəsində azalmağa doğru gedir.

Global səbəblərdən biri də əlbətdə ki əhalinin artmasıdır. Bütün dünya əhalinin artması baş verir. Biz nəzərə alsaq ki hələ 80-ci illərdə Azərbaycan əhalisi 5 milyon idi və bu gün artıq 10 milyon keçibdir. Başa düşəcəyik ki, ətraf mühitə olan təsir iki dəfə artıbdır. Əhali sayının iki dəfə artması suya, ərzağa, havaya iki dəfə tələbatın artması deməkdir. Bu günkü günümüzülə səslənən səbəblərdən biri suya qənaət etmək üçün suvarmada müasir texnologiyalardan istifadə etməliyik. Ekoloji şüurluq cəmiyyətdə artmalıdır. Paytaxt şəhərə fikir versək tullantıların əksəriyyəti insanlar tərəfindən atılır, təbii ki bizdə ekoloji şüur yüksək olarsa bu hal baş verməzdir. İnsanların maarifləndirilməsinə istiqamətləndirilmiş çoxsaylı fəaliyyətlər həyata keçirilməlidir.

Ən böyük problemlərdən biri də avtomobillərin sayının çoxalmasıdır. Təcili sürətdə onların sayı azaldılmalıdır. Azaltmaq mümkün deyilsə elektrik avtomobillərə keçid olunmalıdır. İctimai nəqliyyat gücləndirilməlidir ki, insanlar avtobuslardan istifadə etsinlər. İctimai nəqliyyat elə bir səviyyədə olmalıdır ki insanlar şəxsi avtomobillərə ehtiyac duymasın".

Havar Şəfiyeva

Medianın İnkişafı Agentliyində görüş keçirilib

BMT-nin Uşaq Fondunun (UNICEF) Azərbaycandakı nümayəndəliyi, Elm və Təhsil Nazirliyi, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi, Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkil (Ombudsman) Aparatı və "Regional İnkişaf" İctimai Birliyi tərəfindən icra edilən 20 Noyabr - Ümumdünya Uşaq Hüquqları Gününə həsr edilmiş kampaniya çərçivəsində noyabrın 10-da Medianın İnkişafı Agentliyində (MEDİA) uşaqlarla görüş keçirilib. SİA xəbər verir ki, şərti olaraq "Uşaqlar vəzifə başında" adlandırılan tədbir zamanı həssas kateqoriyalardan olan uşaqların Medianın İnkişafı Agentliyinə tanışlıq səfəri və Agentliyin İcraçı direktoru Əhməd İsmayılova görüşü təşkil edilib. Uşaqların erkən yaşlardan idarəetmə və qərarvermə bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi və özünəinam hissəsinin artırılmasına dəstək məqsədilə keçirilən görüşdə uşaqlar qurumun fəaliyyəti barədə geniş məlumatlandırılmış, struktur bölmələrin iş prosesi ilə tanış olmuş, eləcə də bir gün ərzində Agentliyin rəhbəri ilə idarəetmə prosesində fəal iştirak etmiş, müxtəlif məsələlərlə bağlı maraqlı təklif və təşəbbüslərlə çıxış etmişlər.

Qeyd edək ki, kampaniya uşaq hüquqlarını təşviq etmək, məktəb icmaları, ictimaiyyət nümayəndələri arasında maarifləndirmə işi aparmaq, eyni zamanda uşaqların bilik və bacarıqlarının artırılmasına və fərdi inkişafına töhfə vermək məqsədilə həyata keçirilir.

Banuçiçək Hüseynli

"12 noyabr Azərbaycanın müstəqil dövlətçilik tarixində özünəməxsus yer tutur"

"1995-ci ildə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə müstəqil Azərbaycanın Konstitusiyasının qəbulu dövlətimizin inkişafında yeni bir mərhələnin əsasını qoydu. İlk dəfə olaraq vətəndaşlarımızın hüquq və azadlıqları, dövlətimizin idarəçilik formasının əsasları, hakimiyyət bölgüsünün təşkili, demokratik dəyərlər ən ali formada təsbit olundu və qəbul edildi". Bunu "Səs" qəzetinə açıqlamasında "Həftə İçi" qəzetinin baş redaktoru Sevinc Seyidova deyib.

Onun sözlərinə görə, həmin dövrdən başlayaraq Azərbaycanda sovet hakimiyyətindən qalan idarəçilik sisteminin qalıqları mərhələli şəkildə ləğv olundu, qanunvericilik bazamız tamamilə yeniləndi: "Azərbaycanın müstəqil dövlət olaraq inkişaf yolu müəyyənləşdirildi. Bu səbəbdən 12 noyabr Azərbaycanın müstəqil dövlətçilik tarixində özünəməxsus yer tutur. Təbii ki, zaman keçdikcə, əsas qanunumuza müxtəlif vaxtlarda dəyişikliklər edilib.

Lakin ümumxalq səsverməsi yoluyla qəbul edilən bu dəyişikliklərin hamısının bir məqsədi var idi - müstəqilliyimizi, suverenliyimizi daha da möhkəmləndirmək, vətəndaşlarımızın hüquq və azadlıqlarının təminatını gücləndirmək, idarəetmə sistemimizi müasir dövrün tələb və çağırışlarına uyğunlaşdırmaq. Artıq orta məktəblərdə Konstitusiyamızın əsasları şagirdlərə tədris olunur, ali məktəblərdə ayrıca fənn kimi tələbələr Azərbaycanın əsas qanununun mahiyyətini dərinlən öyrənirlər. Bütün bunlar hamısı Azərbaycanın gələcək demokratik və güclü iqtisadi-siyasi əsaslarla, milli maraqlarımızı qorumaq yoluyla inkişafına güclü zəmin yaradır".

Gülyana

Yeni Azərbaycan Partiyası- 30

Zəngilan

Noyabr ayının 11-də Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Zəngilan rayon təşkilatı partiyanın təsis edilməsinin 30-cu ildönümünü münasibətilə tədbir keçirib.

Əvvəlcə tədbir iştirakçıları ümummilli lider Heydər Əliyevin əziz xatirəsinə ucaldılmış büstü ziyarət edib, önünə gül dəstələri qoyub, Ulu Öndərin əziz xatirəsinə dərin hörmət və ehtiram ifadə ediblər.

Tədbirdə Dövlət Himni səsləndirilib, ulu öndər Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarını qurban vermiş şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

30 illik zəngin və şərəfli inkişaf yolu!

Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis edilməsinin 30-cu ildönümünü münasibətilə tədbirlər keçirib

uğurlu inkişafa aparan bu yolda hər bir Azərbaycan vətəndaşı Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri, Prezident İlham Əliyevin siyasi kursunu dəstəkləyir və böyük əzmlə dövlətin, xalqın, vətənin mənafeyi naminə səy göstərir.

YAP İdarə Heyətinin üzvü Ramiz Hüseynov vurğulayıb ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması tarixi zərurət, o dövrdə cərəyan edən hadisələrin yekunu və mövcud olan ictimai-siyasi şəraitin məntiqi nəticəsi idi. Yeni Azərbaycan Partiyası yarandığı gündən siyasi səhnədə dövlətçilik mövqeyindən çıxış edərək xalqın mənafeyini uca tutmuş, buna görə də xalqın rəğbətini qazanaraq ümumxalq partiyasına çevrilib. Bu gün isə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmiz, o cümlədən Yeni Azərbaycan Partiyası davamlı olaraq inkişaf edir.

manlar, eləcə də partiya sıralarına yeni qəbul olunmuş şəxslərə üzvlük vəsiqəsi təqdim edilib.

Samaxı

Noyabrın 11-də Şamaxı şəhər Mədəniyyət Mərkəzində Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) təsis edilməsinin 30-cu ildönümü münasibətilə tədbir keçirilib. Əvvəlcə tədbir iştirakçıları ulu öndər Heydər Əliyevin abidəsini və rayon Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər.

Tədbirdə Dövlət Himni səsləndirilib, ümummilli lider Heydər Əliyevin və ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını fəda etmiş şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olunub.

Sonra Yeni Azərbaycan Partiyasının 30 illik fəaliyyətini əks etdirən videoçarx nümayiş olunub.

Tədbiri giriş sözü ilə açan YAP Şamaxı rayon təşkilatının sədri Tural Qasımlı Yeni Azərbaycan Partiyasının 30 il ərzində zəngin, şərəfli və məsuliyyətli yol qət etdiyini, öz siyasi xətti və fəaliyyəti ilə xalqın partiyasına çevrildiyini diqqətə çatdırıb. Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranmasının tarixi zərurət, eyni zamanda gənc dövlətimizin gələcək taleyi üçün dönüş nöqtəsi olduğunu söyləyib. Vurğulayıb ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin zəngin irsi əsasında və Prezident, partiyamızın Sədri İlham Əliyevin rəhbərliyi altında dövlətimizin qüdrəti, beynəlxalq nüfuzu daha da artacaq.

Şamaxı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Tahir Məmmədov çıxışında bildirib ki, ötən 30 ildə Yeni Azərbaycan Partiyasının keçdiyi yol, əldə etdiyi nailiyyətlər böyük quruculuq salnaməsidir. Bu gün sükətlə inkişaf edən müstəqil dövlətimizi uğurlu inkişafa aparan bu yolda hər bir Azərbaycan vətəndaşı Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri, Prezident İlham Əliyevin siyasi kursunu dəstəkləyir və böyük əzmlə dövlətin, xalqın, vətənin mənafeyi naminə səy göstərir.

YAP İdarə Heyətinin üzvü, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin rektoru Ədalət Muradov çıxışında qeyd edib ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin ideyaları, uzaqgörənliyi və qətiyyəti sayəsində yaradılan

kutla yad edilib. Sonra Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması və inkişaf tarixindən bəhs edən videoçarx nümayiş olunub.

Tədbirdə "Müstəqil Azərbaycan dövlətinin tarixini əks etdirən 30 illik şərəfli missiya" mövzusunda məruzə ilə çıxış edən YAP Zəngilan rayon təşkilatının sədri Natiq Quluzadə partiyanın yaranma tarixindən, keçdiyi şərəfli yoldan, gələcək hədəflərdən danışdı. Vurğulayıb ki, Azərbaycanın tarixinə unudulmaz və möhtəşəm bir gün kimi daxil olan 1992-ci il 21 noyabr tarixi ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında yeni başlanğıc nöqtəsi sayılır. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi və ideyaları əsasında qurulan Yeni Azərbaycan Partiyasının 30 illik inkişaf tarixi göstərdi ki, partiyanı yaradanlar, bu partiyanın təməl daşını qoyanlar yeni müstəqil dövlətimizin siyasi-iqtisadi, sosial-mədəni inkişafının istiqamətini müəyyən etməklə öz seçimlərində yanılmayıblar. 30 illik zəngin və şərəfli inkişaf yolu keçən YAP ötən müddət ərzində ümumxalq partiyasına çevrilərək möhtəşəm nailiyyətlər əldə edib.

Zəngilan Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Ramiz Həsənov çıxışında bildirib ki, müstəqil Azərbaycan tarixində özünəməxsus yer tutan Yeni Azərbaycan Partiyasının uğurlarının təməlinə mehaz ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi kursu dayanır. Bu gün sükətlə inkişaf edən müstəqil dövlətimizi

YAP Veteranlar Şurasının üzvü Adilə Abasova çıxışında qeyd edib ki, xalqın partiyası kimi tanınan Yeni Azərbaycan Partiyası artıq 30 ildir ki, respublikamızın ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edir, xalqın sevgisini və dəstəyini qazanır, ölkədə sabitliyin təminatında avanqard rolunu davam etdirir. Eyni zamanda Yeni Azərbaycan Partiyası bu gün Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə yeni-yeni nailiyyətlərə imza atır.

Milli Məclisin deputatı İmamverdi İsmayılov çıxışında deyib ki, Yeni Azərbaycan Partiyası Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə inkişaf və qələbə yolunda əmin addımlarla irəliləyir. Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasətini uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi Azərbaycan ərazi bütövlüyünü hərbi-siyasi yolla təmin etməklə öz qüdrətini bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Bu gün işğaldan azad edilmiş torpaqlarda geniş abadlıq-quruculuq işləri görülür.

Tədbirdə, partiya veteranı Həsən Ələkbərov, 1-ci Qarabağ müharibəsi iştirakçısı, qazi Mübariz Quliyev və ərazi partiya təşkilat sədri Emin Əliyev Yeni Azərbaycan Partiyasının keçdiyi inkişaf yolundan danışdı. Qeyd ediblər ki, qazanılan nailiyyətlər Azərbaycanın qüdrətini daha da artmasını şərtləndirir.

Sonda rayonun ictimai-siyasi həyatında fərqlənən bir qrup partiya fəalına fəxri fər-

YAP zəngin və şərəfli inkişaf yolu keçərək bu gün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə tarixi müvəffəqiyyətlər əldə edir. Xalqın sevgisini və dəstəyini qazanan partiya ölkədə sabitliyin təminatında avanqard rolunu oynayır. Azərbaycanın ən güclü və mütəşəkkil siyasi qüvvəsi olan Yeni Azərbaycan Partiyasının möhtəşəmliyinin bariz təzahürü onun milli maraqların ifadəçisi olmasıdır.

YAP Veteranlar Şurasının üzvü, "91-lər"dən biri Tahir Məmmədov bildirib ki, xalqı arxasınca aparmağa qadir, insanlarda inam yarada biləcək siyasi partiyanın təsis olunmasına və həmin təşkilata dövlət idarəçiliyində böyük təcrübəsi olan şəxsiyyətin rəhbərlik etməsinə böyük ehtiyac yarandığı bir dövrdə Ulu Öndərin yüksək nüfuzu, xalqın ona böyük inam, etimadı və davamlı dəstəyi Yeni Azərbaycan Partiyasının ardıcıl uğurlar qazanmasını təmin edən əsas amil olub.

Tədbirdə Şamaxı Mətbuat Yayım Şöbəsinin müdiri Könül Məmmədova və şəhid atası Rza Nəbiyev çıxış ediblər.

Tədbirin sonunda rayonun ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edən partiya üzvlərinə fəxri fərmanlar, partiya sıralarına yeni qoşulmuş gənclərə üzvlük vəsiqələri, II Qarabağ müharibəsi iştirakçılarına isə "Vətən müharibəsi iştirakçısı" medalları təqdim olunub.

Nərimanov

Noyabrın 11-də Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Nərimanov rayon təşkilatı partiyanın yaradılmasının 30-cu ildönümü münasibətilə tədbir keçirib.

Əvvəlcə ulu öndər Heydər Əliyevin YAP Nərimanov rayon təşkilatının inzibati binasında ucaldılmış büstü ziyarət olunub, önünə gül dəstələri qoyularaq əziz xatirəsi ehtiramla anılıb.

Tədbirdə Dövlət Himni səsləndirilib, ümummilli lider Heydər Əliyevin və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını qurban vermiş şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Sonra Yeni Azərbaycan Partiyasının 30 illik fəaliyyətindən bəhs edən videoçarx nümayiş olunub.

Tədbiri giriş sözü ilə açan YAP Nərimanov rayon təşkilatının sədri Samir Vəliyev Yeni Azərbaycan Partiyasının 30 il ərzində olduqca şərəfli və məsuliyyətli yol qət etdiyini, öz siyasi xətti və fəaliyyəti ilə xalqın partiyasına çevrildiyini diqqətə çatdırıb. 1992-ci il noyabrın 21-də respublikanın müxtəlif bölgələrindən 550 nümayəndənin iştirakı ilə Naxçıvanda keçirilən Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransının tarixi əhəmiyyətə malik olduğunu bildirib. Vurğulayıb ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin zəngin irsi əsasında və Prezident, partiyamızın Sədri İlham Əliyevin rəhbərliyi altında dövlətimizin qüdrəti, beynəlxalq nüfuzu daha da artacaq.

Nərimanov Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Elgin Həbibullayev qeyd edib ki, bu gün sürətlə inkişaf edən müstəqil dövlətimizi uğurlu inkişafa aparan, bu yolda hər bir Azərbaycan vətəndaşı Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri, Prezident İlham Əliyevin siyasi kursunu dəstəkləyir və böyük əzmlə dövlətin, xalqın, vətənin mənafeyi naminə səy göstərir.

YAP Veteranlar Şurasının üzvü, "91-lər"dən biri Şahlar Əsgərov ümummilli lider Heydər Əliyevin ideyaları, uzaqgörənliyi və qətiyyəti sayəsində yaradılan YAP-ın zəngin və şərəfli inkişaf yolu keçdiyini deyib. Qeyd edib ki, Azərbaycanın ən güclü və müstəqil siyasi qüvvəsi olan Yeni Azərbaycan Partiyasının möhtəşəmliyinin bariz təzahürü onun milli maraqların ifadəçisi olma-

sıdır.

YAP İdarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlu çıxış edərək ulu öndər Heydər Əliyevin qurucusu olduğu Yeni Azərbaycan Partiyasının keçdiyi şərəfli yoldan, əldə etdiyi uğurlardan bəhs edib və partiyanın Ulu Öndərin fikirlərinə istinad edərək, dünyanın, bu günün və gələcəyin partiyası olaraq fəaliyyət göstərdiyini söyləyib.

Nərimanov Bələdiyyəsinin sədri Təmraz Tağıyev, Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı şəhid Azad Hübətovun atası, Nərimanov rayon Ağsaqqallar Şurasının sədri Arif Hübətov, Vətən müharibəsi qazisinin övladı, ADA Universitetinin tələbəsi Ayan Mustafayeva çıxış edərək torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsinin Yeni Azərbaycan Partiyasının uğurlu siyasi fəaliyyətinin əsas nəticəsi olduğunu bildirdilər.

Çıxışlardan sonra Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı, baş leytenant şəhid Rövşən Nurzadənin atası, Xalq artisti Əli Nur, YAP İdarə Heyətinin üzvü, Xalq artisti Samir Cəfərov, Əməkdar artist Aqşin Abdullayevin təqdimatında ədəbi-bədii kompozisiya təqdim olunub. Sonda partiyanın ictimai-siyasi həyatında fəal iştirakına görə YAP Veteranlar Şurasının üzvü Şahlar Əsgərova qiymətli hədiyyə, bir qrup partiya üzvünə fəxri fərman, YAP sıralarına yeni qəbul edilmiş şəxslərə üzvlük vəsiqələri təqdim olunub.

Şabran

Noyabrın 11-də Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Şabran rayon təşkilatı partiyanın təsis edilməsinin 30-cu ildönümü münasibətilə tədbir keçirib. Əvvəlcə tədbir iştirakçıları ümummilli lider Heydər Əliyevin əziz xatirəsinə ucaldılmış büstü ziyarət edib, önünə gül dəstələri qoyub, Ulu Öndərin əziz xatirəsinə dərin hörmət və ehtiram ifadə ediblər.

Tədbirdə Dövlət Himni səsləndirilib, ulu öndər Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarını qurban vermiş şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Sonra Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması və inkişaf tarixindən bəhs edən videoçarx nümayiş olunub.

Tədbirdə "Müstəqil Azərbaycan dövlətinin tarixini əks etdirən 30 illik şərəfli missiya" mövzusunda məruzə ilə çıxış edən YAP Şabran rayon təşkilatının sədri Mehdi Balabəyov partiyanın yaranma tarixindən, keçdiyi şərəfli yoldan, gələcək hədəflərdən danışdı. Vurğulayıb ki, Azərbaycanın tarixinə unudulmaz və möhtəşəm bir gün kimi daxil olan 1992-ci il 21 noyabr tarixi ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında yeni başlanğıc nöqtəsi sayılır: "Ümummilli lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi və ideyaları əsasında qurulan Yeni Azərbaycan Partiyasının 30 illik inkişaf tarixi göstərdi ki, partiyayı yarananlar, bu partiyanın təməl daşını qoyanlar yeni

təcəsi idi. Yeni Azərbaycan Partiyası yarandığı gündən siyasi səhnədə dövlətçilik mövqeyindən çıxış edərək xalqın mənafeyini uca tutaraq, xalqın rəğbətini qazanaraq ümumxalq partiyasına çevrilib. Bu gün isə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmiz, o cümlədən Yeni Azərbaycan Partiyası davamlı olaraq inkişaf edir.

Şabran Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Asif Hüseynov çıxışında bildirib ki, müstəqil Azərbaycan tarixində özünəməxsus yer tutan Yeni Azərbaycan Partiyasının uğurlarının təməlinə mehız ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi kursu dayanır. Bu gün sürətlə inkişaf edən müstəqil dövlətimizi

müstəqil dövlətimizin siyasi-iqtisadi, sosial-mədəni inkişafının istiqamətini müəyyən etməklə öz seçimlərində yanılmayıblar. 30 illik zəngin və şərəfli inkişaf yolu keçən YAP ötən müddət ərzində ümumxalq partiyasına çevrilərək möhtəşəm nailiyyətlər əldə edib".

YAP Təftiş Komissiyasının üzvü, Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri Sadiq Qurbanov Azərbaycanın bugünkü uğurlarının fonunda dünyanın nəzər salaraq cəmiyyətin avangard qüvvəsinə çevrilən Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasını şərtləndirən amillərdən bəhs edib. S.Qurbanov bildirib ki, yarandığı gündən sözlə əməl birliyi partiyanın nüfuzunu gündən-günə artırır, sıralarını kəmiyyət və keyfiyyət baxımından zənginləşdirir. Partiyanın irəli sürdüyü hər bir təşəbbüs, qəbul etdiyi qərarlar Azərbaycanın daha da qüdrətlənməsinə, xalqımızın yüksək rifah şəraitində yaşamasına xidmət edir.

YAP İdarə Heyətinin üzvü Elnarə Akimova vurğulayıb ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması tarixi zərurət, o dövrdə cərəyan edən hadisələrin yekunu və mövcud olan ictimai-siyasi şəraitin məntiqi nə-

uğurlu inkişafa aparan bu yolda hər bir Azərbaycan vətəndaşı Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri, Prezident İlham Əliyevin siyasi kursunu dəstəkləyir və böyük əzmlə dövlətin, xalqın, vətənin mənafeyi naminə səy göstərir.

YAP veteranı Füzuli Hüseynov, partiyanın gənc üzvü Umxanım Mircəfərova çıxışlarında qeyd ediblər ki, xalqın partiyası kimi tanınan Yeni Azərbaycan Partiyası artıq 30 ildir ki, respublikamızın ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edir, xalqın sevgisini və dəstəyini qazanır, ölkədə sabitliyin təminatında avangard rolunu davam etdirir. Sonda rayonun ictimai-siyasi həyatında fərqlənən bir qrup partiya fəalına fəxri fərman, eləcə də partiya sıralarına yeni qəbul olunmuş şəxslərə üzvlük vəsiqəsi təqdim edilib.

Yeni Azərbaycan Partiyası - 30

YAP-ın keçdiyi yol Azərbaycanın dövlətçilik salnaməsidir

Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında dərin iz buraxan, bu günümüz və sabahımızın təminatçısı, bizi gələcəyə uğurla aparən Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) yaranmasından 30 il keçir. Azərbaycan tarixinin təlatümlü, keşməkeşli dövründə siyasi səhnəyə gələn YAP ötən müddət ərzində özünün xalq üçün nə qədər dəyərli və gərəkli olduğunu dəfələrlə və hər addımda hiss etdirib.

Təbii ki, xalqımızın gələcək taleyinin həllində bu partiyanın yaradıcısı, qurucusu, mənalı ömrünü xalqımızın inkişafına həsr edən böyük Şəxsiyyət, Ulu Öndər Heydər Əliyevin adını çəkməmək mümkün deyil. Onun həyatından, taleyindən, fəaliyyətindən danışmaq üçün bütöv bir xalqın, ölkənin tarixini vərəqləmək lazımdır. Çünki Heydər Əliyev özü bir Azərbaycanlıdır. Xalqımız da hər zaman müasir Azərbaycanın memarı və qurucusu, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevi qürur hissi ilə xatırlayır, yarım əsrdən artıqdır ki, onun işıqlı yolu ilə addımlayır. Ulu Öndər Azərbaycan xalqının müstəqillik mübarizəsində misilsiz xidmətlər göstərmişdir. Sağlığında canlı əfsanəyə çevrilib, bütün dünya azərbaycanlılarının sonsuz sevgisini qazanıb. Yeni Azərbaycan Partiyası zərurətdən, gərgin vəziyyətdən çıxış üçün Heydər Əliyev tərəfindən yaradılaraq dövrün aparıcı uzaqgörən ziyalıları bir araya gətirdi. Ulu Öndərin YAP-ın hakimiyyətə gəlişi zamanı qarşısına qoyduğu müəyyən məqsədləri var idi. Bu gün həmin məqsədlər hakim partiya olaraq YAP tərəfindən reallaşdırılıb. YAP-ı bir siyasi təşkilat kimi dəyərləndirmək, onun fəaliyyətinə siyasi qiymət vermək üçün ötən əsr 90-cı illərinin Azərbaycanına, bu zaman gənc ölkəmizdə baş verən hadisələrə diqqət etmək lazımdır. Müstəqilliyin ilk illərində ölkə daxilində siyasi ziddiyyətlərin dərinləşməsi, vətəndaş qarşıdurmasına yol açan gərginliyin artması, Azərbaycanın beynəlxalq təzyiqlərin güclənməsi, Ermənistanın ölkəmizə təcavüzünün genişlənməsi - torpaqlarımızın işğal edilməsi, digər neqativ hadisə və proseslər Azərbaycanın formal xarakter daşıyan müstəqilliyinin itirilməsi təhlükəsini aktuallaşdırmışdı. Belə bir şəraitdə yalnız qətiyyətli, təcrübəli siyasi lider uğurlu strateji kurs həyata keçirərək və milli həmrəyliyi təmin edərək Azərbaycanın xilasına nail ola bilərdi. İnam, etibar və etimad ünvanı isə bəlli idi. O dövrdə Azərbaycanın dövlət kimi yox olma təhlükəsinin qarşısını ala biləcək siyasi qüvvə mövcud deyildi. O zamanlar vəziyyət daha ağır və böhranlı idi. Yeni bir siyasi baxışa, gücə ehtiyac var idi ki, bu da məhz YAP oldu. 1992-ci il oktyabrın 16-da ziyalıların, tanınmış elm və mədəniyyət xadimlərinin "Səs" qəzeti vasitəsilə Ulu Öndərə xalqın mütləq əksəriyyətinin siyasi iradəsini əks etdirən

*Aydın Hüseynov,
Milli Məclisin
deputatı*

"Azərbaycan Sizin sözlünüzü gözləyir" müraciətinə dahi şəxsiyyət 8 gündən sonra yenə də "Səs" qəzetində dərc olunan "Yeni, müstəqil Azərbaycan uğrunda" tarixi cavabında Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasını obyektiv zərurət kimi əsaslandırmışdır. Ölkəmizin ictimai-siyasi həyatı, gələcəyi üçün daha mühüm bir hadisə 1992-ci il noyabrın 21-də yenə də Naxçıvanda baş verdi, respublikanın müxtəlif bölgələrindən gələn 550-dən artıq nümayəndənin iştirakı ilə Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransı keçirildi. Yeni Azərbaycan Partiyası hakimiyyət uğrunda deyil, Azərbaycanın xilasına naminə yaradıldı. Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev deyirdi: "Yeni Azərbaycan Partiyası Azərbaycanda gedən ictimai-siyasi proseslərin içərisindən çıxan zərurətdir. O, bir adamın istəyi ilə yaranan partiya deyildir. Yeni Azərbaycan Partiyasının fərqi ondan ibarətdir ki, bu partiya onu yaratmaq istəyən, siyasi fəaliyyətlə məşğul olmaq istəyən adamların istəkləri ilə ağır şəraitdə, böyük təqiblər şəraitində yaranmış bir partiya"dır. Bu partiya yalnız xalqın istəyi ilə, xalqın təşəbbüsü ilə yaranan partiya"dır".

Azərbaycanın tarixinə unudulmaz və möhtəşəm bir gün kimi daxil olan 1992-ci il noyabrın 21-i respublikamızın ictimai-siyasi həyatında yeni tarixin başlanğıc nöqtəsi sayılır. Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin ideyaları, uzaqgörənliyi və qətiyyəti nəticəsində yaradılan Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatına daxil oldu və bununla Azərbaycanın tarixində yeni dövr başladı. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə qurulan və formalaşan YAP-ın 30 illik inkişaf tarixi göstərdi ki, Yeni Azərbaycan Partiyasını yaradan, bu partiyanın təməl daşını qoyan insanlar yeni müstəqil dövlətimizin siyasi-iqtisadi, sosial-mədəni inkişafının istiqamətini müəyyən etməklə öz seçimlərində yanılmayıblar. Azərbaycan siyasi mühitinin ən güclü, monolit və müəssəsəli siyasi qüvvəsi olan

Yeni Azərbaycan Partiyasının möhtəşəmliyinin bariz təzahürü onun cəmiyyətin bütün sosial-ictimai maraqlarının ifadəçisi olmasıdır. Çünki Azərbaycan xalqının istəkləri, cəmiyyətin sosial-iqtisadi sifarişləri YAP-ın konseptual strateji proqramında ana xətti təşkil edir. Bu gün Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə partiyamızın böyük inkişaf yolu keçib. YAP Cənubi Qafqazın ən böyük siyasi qüvvəsidir. Yeni Azərbaycan Partiyası Azərbaycanın ən güclü siyasi təşkilatı olmaqla ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında fəal rol oynayır. 773 mindən çox üzvü olan partiyamız ötən 30 ildə çətin və şərəfli yol keçib. Bu gün isə YAP özünün ən yüksək inkişaf səviyyəsindədir. Bir məqamı qeyd etmək lazımdır ki, partiyamızın yaradılmasının 30-cu ildönümünü torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsinin ikinci ildönümü ilə yanaşı qeyd edirik. Bu hadisə partiyamızın tarixində də unudulmaz hadisədir. Onu da qeyd etmə istədik ki, partiyamızın Sədri, Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda başlanmış Vətən müharibəsində partiyamızın çoxsaylı üzvləri də iştirak ediblər. Onların arasında şəhid olanlar da var. Bu fakt bir daha onu göstərir ki, YAP mübarizlər partiya-sıdır.

Bu il Yeni Azərbaycan Partiyası 30 illik yubileyini tarixi Zəfərin yaratdığı və Qarabağın yenidən dirçəlib cənnətə çevrildiyi xoş əhvali-ruhiyyə şəraitində qeyd edirik. Yeni Azərbaycan Partiyasının uğurları çoxdur, lakin Qarabağın işğaldan azad olunması tarixi zəfərdir. Bu uğurların təməlinə isə müasir Azərbaycan dövlətinin xilaskarı Ulu Öndər Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu siyasət və ölkə Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyiylə davam edən siyasi kurs dayanır. Bu gün YAP dövlətə, xalqa xidmətinə davam etdirərək yeni-yeni hədəflərə, uğurlara doğru inamla irəliləyir. Cənab İlham Əliyev Prezident seçildiyi ilk gündən xalqa verdiyi vədləri bütünlüklə yerinə yetirib. Prezident kimi Azərbaycana rəhbərlik etdiyi 18 ildə ölkəmizin bütün sahələrdə sürətli inkişafına nail olunub, vətəndaşların sosial problemləri həll edilib, insanların rifah halı daha da yaxşılaşıb. Ölkəmizin iqtisadi imkanları artırılıb, beynəlxalq arenadakı mövqeləri möhkəmlənib. 30 il ərzində Ermənistan tərəfindən pozulmuş ərazi bütövlüyümüz bərpa edilib. Bu gün Cənubi Qafqazda və ümumən regionda planlaşdırılan bütün meqa layihələr Azərbaycanın iştirakı və milli maraqlarının nəzərə alınmadan reallaşdırıla bilməz. Burada coğrafi şəraitdən, siyasi sistemin xüsusiyyətindən asılı olmayaraq, liderlik fenomeni önəmli rol oynayır. İlham Əliyevin Liderlik keyfiyyətlərin sayəsində ölkəmizdə siyasi sabitlik təmin olunub və gələcək inkişaf üçün zəmin yaradılıb.

YAP-ın rayon və şəhər təşkilatları ağacəkmə kampaniyası keçirib

Noyabrın 11-də Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) təsis olunmasının 30 illiyi münasibətilə partiyanın rayon və şəhər təşkilatları Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin (ETSN) yerli strukturları ilə birgə ağacəkmə kampaniyası keçirib.

Ağacəkmə kampaniyasında YAP-ın yerli təşkilatlarının rəhbərləri və ETSN-nin əməkdaşları, partiya fəalları, gənclər və ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Kampaniyada ümumilikdə 8 min nəfərə yaxın insan iştirak edib və 16 min 280

ədəd müxtəlif növ ağac ekilib. Eyni zamanda, ağacların əkildiyi ərazilərdə təmizlik işləri aparılıb, ağacları aqrotexniki qulluq göstərilib. Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis olunmasının 30 illiyi münasibətilə ağacəkmə kampaniyasının keçirilməsində məqsəd respublikamızda meşəlik zolağının və yaşıllığın daha da genişləndirilməsi, ekoloji durumun daha da yaxşılaşdırılması və bu istiqamətdə dövlət siyasətinə dəstək verilməsindən ibarətdir.

Sabitlik və təhlükəsizlik deyəndə təkə ölkədə mövcud ab-hava nəzərdə tutulmur, həm də kənar, yad qüvvələrin ölkəmizdə reallaşdırmaq istədikləri antimillilərin planların həyata keçirilmə cəhdidir. Prezident İlham Əliyev beynəlxalq münasibətləri nəzəri və empirik səviyyədə dərinləndirib, üçün antiəzərbaycançı mərkəzlərin ölkəmizdə yaratmaq istədikləri "idarə olunan kaos" planını məhərdə pozur. Xalqımızı etnik, siyasi və ideoloji qarşıdurmadan qoruyur. Bu gün Yeni Azərbaycan Partiyası insanların üz tutduğu ən etibarlı ünvan, güvenc yeridir. Fəaliyyəti, ideyaları, apardığı siyasət, uzunmüddətli, dayanıqlı inkişaf konsepsiyası ilə ictimaiyyətin böyük dəstəyini qazanan Yeni Azərbaycan Partiyasının xalqla birliyi sayəsində dövlətçiliyimizin əsasları möhkəmləndirildi, insanlarda vahid milli ideologiya, azərbaycançılıq təfəkkürü formalaşdı. Beynəlxalq səviyyədə aparılan uğurlu siyasət nəticəsində artıq tarixə çevrilən və 30 il Azərbaycan xalqı üçün həlli müşkül problem olan Qarabağ munaqişəsinin yaranma səbəbləri, ölkəmizin dünyəvi dövlətə çevrilməsi əsl həqiqətlər dünya ictimaiyyətinə çatdırıldı. Yeni Azərbaycan Partiyasının keçdiyi yol, əldə etdiyi nailiyyətlər Azərbaycanın dövlətçilik salnaməsidir. Ölkə Prezidentinin dediyi kimi: "Azərbaycan bütün sahələr üzrə uğurlara nail ola bilibdir. Bu uğurların təməli 1992-ci ilin no-

yabrında qoyulub. O vaxt Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması nəticəsində Azərbaycan öz dövlət müstəqilliyini qoruyur və möhkəmləndirə bilib. Bu gün bütün dünya görür ki, Azərbaycan özünə güvənən, öz daxili resurslarına arxalanan, müasir ənənələrə bağlı olan güclü dünyəvi dövlətə çevrilib". Dünya miqyaslı, güclü siyasi Liderin yaratdığı Yeni Azərbaycan Partiyası qısa müddət ərzində xalqı öz ətrafında sıx birləşdirərək Azərbaycanın yüksəlişində böyük rol oynadı. Bunu mümkün edən bir çox strateji faktorunu sadalamaq olar. Ən əsası o idi ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyev Yeni Azərbaycan Partiyasının fəaliyyət konsepsiyasını və prioritetlərini məhz dövrün çağırışlarına, reallıqlarına uyğun müəyyənləşdirmişdi. YAP sözün əsl mənasında, Azərbaycanın dövlətçilik maraqlarının etibarlı və qətiyyətli müdafiəçisinə çevrilmişdi. Digər tərəfdən, Ulu Öndərin yüksək nüfuzu, xalqın ona böyük inamı, etimadı və davamlı dəstəyi Yeni Azərbaycan Partiyasının ardıcıl uğurlar qazanmasını təmin edən əsas amil oldu. Partiyamız qısa müddət ərzində milli seçim - Azərbaycan xalqının iradəsi əsasında təsis olunduğu gündən cəmi 6 ay sonra hakimiyyətə gələrək ölkəmizin həyatında keyfiyyətə və mahiyyətə tamamilə yeni mərhələni başlanmasını, yeni Azərbaycan quruculuğunun həyata keçirilməsini təmin etdi.

Oleq Sidorov "Bakı ilə İrəvan arasında yeni müharibə ehtimalı azdır"

Rusiyalı siyasi strateq, siyasi elmlər namizədi **Oleq Sidorov "Caliber" analitik mərkəzinə müsahibəsində Ermənistanın vəziyyəti və sülh danışıqları ilə bağlı fikirlərini bildirib. Müsahibəni oxucularımıza təqdim edirik.**

- Oleq Nikolaevič, Rusiyanın vasitəçiliyi ilə Azərbaycan və Ermənistan arasında aparılan danışıqlar prosesini və xüsusən də 3 ölkə liderinin sonuncu Soçi görüşünü necə qiymətləndirirsiniz?

- Hesab edirəm ki, bu variant çətin ki, mümkün olsun. KTMT-yə üzv olan bütün ölkələr bilirlər ki, təşkilatdan çıxsa, o zaman geriye dönüş olmayacaq, bu o deməkdir ki, blok daxilində ölkələr arasında qarşılıqlı fəaliyyətin bir çox sahələrində dəstək olmayacaq. Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin vəziyyəti və regiondakı vəziyyəti nəzərə alsaq, İrəvanın KTMT-dən çıxması bu istiqamətdə real addımların atılmasını məcbur etməyən mübahisəli məsələdir.

- Ermənistanın Qərba və ABŞ-a davamlı baxışları, həmçinin Aİ missiyasının öz ərazisində yerləşdirilməsi nəyə gətirib çıxara bilər?

- Yaşxı deyil. Məsləhət və tələblərdən başqa, Aİ və Vaşinqton İrəvana iqtisadiyyatı yaxşılaşdırmaq və daxili siyasəti bərabərləşdirmək üçün heç bir real plan təklif edə bilməyəcək. Avropadakı gərgin daxili siyasi və sosial-iqtisadi vəziyyəti nəzərə alsaq, Aİ missiyasının siyasəti Ermənistanın Rusiya ilə münasibətlərini pozmağa yönələcək. Ermənistan iqtisadiyyatının Rusiyadan asılılığını nəzərə alsaq, Moskvadan uzaqlaşma Ermənistanda sosial-iqtisadi vəziyyəti daha da gərginləşdirəcək, sonradan respublika daxili siyasi təlatümlər zonasına daxil olacaq.

- Ermənistandakı revanşist əhval-ruhiyyəni və Qərbin buna dəstəyini nəzərə alaraq, Bakı ilə İrəvan arasında yeni müharibənin başlanması ehtimalını etiraf edirsinizmi?

- Bu ehtimalı nəzərdən qaçırmmaq olmaz. Lakin regiondakı qüvvələrin hazırkı uyğunlaşmasını nəzərə alsaq, bu ssenari çətin ki, mümkün olsun.

- Ermənistanın və Ermənistan-Rusiya münasibətlərinin gələcəyini necə görürsünüz?

- Burada hər şey Ermənistanın siyasi rəhbərliyindən asılıdır. Qeyd etmək istərdim ki, 10 ildən artıqdır ki, Rusiya Ermənistanın əsas ticarət-iqtisadi tərəfdaşdır. Rusiya həm də respublikanın əsas investordur. İkitərəfli əməkdaşlıq siyasi, hərbi, mədəni və digər sahələrdə genişlənir. Hətta Ermənistan və Azərbaycan liderləri arasında danışıqlar prosesi Rusiya prezidentinin iştirakı ilə baş tutub. Ona görə də Moskva ilə İrəvan arasında ikitərəfli münasibətlərin genişlənməsi və dərinləşməsi ehtimalı Ermənistanın Rusiyadan uzaqlaşmasından daha yüksəkdir.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

- Bakı və İrəvanın imzaladığı ikitərəfli sənəd şəklində heç bir nəticə olmadı, ona görə də iki ölkə arasında münasibətlərdə sıçrayışdan danışmaq hələ tezdir. Lakin tərəflərin danışıqlar masası arxasına əyləşərək ağırlı mövzuları müzakirə etməyə başlaması müsbət məqamdır və Azərbaycan və Ermənistanın yaranmış fikir ayrılıqlarının həllində maraqlı olduğunu düşünməyə əsas verir. İnanıram ki, Moskvanın köməyi ilə fəallaşan danışıqlar prosesi ortamüddətli perspektivdə real konturlar əldə etməyə imkan verəcək. Hər halda, liderlərin Soçi görüşü artıq göstərdi ki, danışıqlar prosesi konstruktiv məcraya doğru getməyə başlayıb və bu, kifayət qədər əhəmiyyətli göstəricidir.

- Bu ilin sonuna qədər sülh sazişinin imzalanması ehtimalı varmı?

- Gəlin realist olaq. Bu gün sülh sazişinin imzalanması şansı çox azdır. Burada söhbət təkə iki ölkə başçılarının sənədi imzalamaq istəyindən deyil, həm də bir sıra hazırlıq tədbirlərinə ehtiyacdandır, çünki ikitərəfli saziş yalnız gərgin iş nəticəsində nəhayət danışıqlar prosesində iştirak edən dövlətlərin maraqlarına cavab verən formalaşmış strukturu qəbul edə bilər.

- Bəzi ekspertlər Rusiya hərbi bazasının Gümrüdə çıxmasını istisna etmirlər. Bu barədə nə düşünürsünüz?

- Düşünürəm ki, bu, çətin ki, mümkün olsun və Ermənistanın maraqlarına demək olar ki, cavab vermir. Məsələ burasındadır ki, necə deyirlər, müqəddəs yer heç vaxt boş qalmır və rus bazasının əvəzinə başqa baza peyda olacaq... ABŞ və ya NATO. Və burada artıq regionda qüvvələrin sıralanması və nəticədə Ermənistanda daxili siyasi vəziyyəti kökündən dəyişəcək daha bir geosiyasi çarx işə salınır. Bununla əlaqədar mən əmin deyiləm ki, İrəvan uzaq xaricdəki ölkələrin hərbi bazalarının yerləşdirilməsi ilə daxili siyasi və sosial-iqtisadi təlatümlərdə maraqlıdır.

- İrəvanda həm də KTMT-dən çıxmağı tələb edirlər. Sizcə, bu nə dərəcədə mümkündür?

Kişinyovda azərbaycanlı və moldovalı gənclərlə görüş keçirilib

istərsə də ölkə hüdudlarından kənarında dövlətimizin inkişafı və güclənməsi istiqamətində fəaliyyət göstərirlər.

Tədbirdə çıxış edən Moldova Baş nazirinin insan hüquqları üzrə müşaviri Nikolay Rediste, Moldovanın hakim Hərəkət və Həmrəylik Partiyasından olan deputatlar Vitaliy Jakot, xanım Marxelle Nistor, YAP Gənclər Birliyinin sədri Bəxtiyar İslamov və partiyanın Gənclər Birliyinin üzvü Nərgiz Babayeva, Moldova Milli Kitabxanasının direktoru Yelena Pinteley, MAK sədri Elçin Bayramov iki ölkənin gəncləri arasında əlaqələrin inkişaf etdirilməsinin vacibliyini vurğulayıblar.

Görüşdə Azərbaycanda həyata keçirilən uğurlu gənclər siyasəti, dövlət tərəfindən gənclərə göstərilən yüksək diqqət və qayğı, eləcə də YAP Gənclər Birliyinin fəaliyyət istiqamətləri, həyata keçirilən layihələr haqqında geniş məlumat verilib.

Eyni zamanda, tərəflər arasında gənc-

Moldovanın paytaxtı Kişinyovda azərbaycanlı və moldovalı gənclərlə görüş keçirilib. Moldova Milli Kitabxanasının binasında keçirilən görüşdə Azərbaycanın bu ölkədəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Qüdsi Osmanov, Moldova Baş nazirinin insan hüquqları üzrə müşaviri Nikolay Rediste, Moldovanın hakim Hərəkət və Həmrəylik Partiyasından olan deputatlar Vitaliy Jakot, xanım Marxelle Nistor, Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Gənclər Birliyinin sədri Bəxtiyar İslamov və YAP Gənclər Birliyinin üzvü Nərgiz Babayeva, Moldova Azərbaycanlıları Konqresinin (MAK) sədri Elçin Bayramov, Moldova Milli Kitabxanasının direktoru Yelena Pinteley, hər iki ölkənin fəal gəncləri, yerli KİV nümayəndələri iştirak ediblər.

Azərbaycanda həyata keçirilən dövlət gənclər siyasəti barədə danışan səfir Qüdsi Osmanov bildirdi ki, əsas ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan gənclər siyasəti bu gün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Azərbaycan gənclərinə olan diqqət və qayğı nəticəsində ölkəmizdə intellektual gənclər ordusu yetişib. Bu cür gənclər istər Azərbaycanda,

lən sektoru üzrə birgə layihələrin həyata keçirilməsi, əməkdaşlıq imkanları və perspektivləri, o cümlədən gənclərin texnologiya və innovasiyalar üzrə bacarıqlarının artırılması istiqamətində təcrübə mübadiləsi müzakirə olunub. Sonda iştirakçılar qarşılıqlı maraq kəsb edən məsələlərlə bağlı fikir mübadiləsi aparıblar.

Molla

Deyirəm, heyf, heyf, heyf. Haradan alım Molla Nəsrəddini ki, gəlib bu İran mollalarının dərslərini verə. Axı ondan gözəl tanıyan yox idi mollaları. Dünyanın ən ədalətli mollası idi, Molla Nəsrəddin. Molla deyirik, əslində, Nəsrəddin baba heç də molla deyildi, o, dünyanın ən sanballı, dəyərli, savadlı, uzaqgörən, sözü düz, özü düz xocası idi. Yox, yox, yox, o, molla deyildi. Molla deyirdik, amma molla deyildi, xoca idi. Lakin elə molla deyib durmuşduq, adının önündə molla da qalmışdı.

dıblar, bu rejim insanların başına nə kimi oyunlar açır. Ay Nəsrəddin baba, orada hələ səndən də əvvəlki əsr hökm sürür ey.

ma - yəndələrinin erməni ilə əlbir olduqlarına dair də faktlar mövcuddur. Ruhun xəbər gətirməmiş olmasın, əziz Molla Nəsrəddin. Erməninin başına elə bir toy tutduq ki... Düz iki ildir, onları layiq olduqları şəkildə qovub torpaqlarımızı azad etmişik. Zəfərimiz boyda başlarına daş düşüb. Qalıblar altında. İndi bu molla rejiminin nümayəndələri gəlib həmin daşın altından erməni başlarını çıxarmaq istəyirlər. Nə bilim, arxalarında dayanıb ağ bayraq qaldırdıqları zaman üzərlərinə götürdükleri öhdəliklərdən boyun qaçırmaq üçün onları şir-

Haradasan, Molla Nəsrəddin, illərlə dövrünün mollaları ilə mübarizə apardın, çıxdıqları fırıldaqçılara, məscidlərdə, mədrəsələrdə dini üzlərinə pərdə edib onun arxasındakı oyunlara gözünü yuma bilmədin. Dedin-dedin, səsinə eşidənlər oldu da, olmadı da. Amma elə demisən ki, elə bil indicə demisən.

Haradasan, ay Molla Nəsrəddin, müsəlmanları məscidlərə yığıb elmdən, müasirlikdən uzaqlaşdıran, cəhəllətə sürükləyən o mollaların davamçıları gəl, gör. Gəl ki, görəsən, bir vaxtlar lağa qoyub güldüyün, savadsız, dünyagörüşsüz, mədrəsə əhli adlandırdığın mollalar indi İranda camaatın başına nə divan tutur. Mollalar İranda olub siyasət əhli, xəbər olsun, Nəsrəddin baba. Hələ orada sən gördüklərinin, görüb də hayqıraraq yazdıqlarının biri də əsla dəyişməyib. Elə necə qoyub getmişdin, eləcə də durur. Hələ üstəlik orada mollalar məsciddən siyasi işlərə qədər qalxıblar. Kaş ki, gəlib görəsən ki, necə bir molla rejimi yara-

Ona görə səni arzulayıram. Bilirəm ki, onları ən gözəl sən görə bilərsən. Hələ bunlar bir yana, adlarını guya ki, müsəlman qoyublar. Amma müsəlmanın yox, erməninin arxasında necə dayandıqlarını gəl, gör. Erməninin 30 il işğal altında saxladığı rayonlarımızda məscidlərdə donuz saxlamalarına, oranı murdarlamalarına, bununla tək bizi deyil, bütün müsəlman aləmini təhqir etmələrinə bu molla rejimi əsla reaksiya vermədi, xəbər olsun. Əşi, belə də müsəlmançılıq olar? Biabırçılıqdır ey bu. Necə olur ki, islam ölkəsində yaşayırsan, müsəlmanсан, lakin qonşuluqda olanlara göz yumursan? Göz yumursan yox ey, necə dözə bilir-sən? Bu iyrencliyi necə qəbul edə bilirsən? Kaş ki, gələ bilərdin, Nəsrəddin baba, özün onlara yaxşı bir dərs verərdin. Əsanı çırpardın bu cür müsəlmanların başına, bəlkə oyanardılar, yollarından dönərdilər...

Hələ bunları da deyim, xəbər olsun ki, işğal altında ikən torpaqlarımızı talanmasında bu molla rejimi nü-

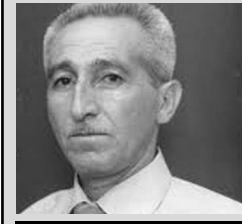
niqləndirirlər. Nə bilim ta nələr, ta nələr... Erməni də yaxşı tanıyırsan da, bir az ki, üz gördü, ta əl çəkmək bitdi.

Haradasan, Nəsrəddin baba, onların öhdəsindən ən gözəl sən gələrdin. Gəlib bunlara bir-iki sual verərdin. Görərdin nə cavab verirlər? Gəlib deyərdin ki, siz həqiqətənmi müsəlman-sınız? Bəs müsəlman-sınızsa, axı heç vaxt müsəlman birliyi məsələsinə yaxın durmamasınız. Niyə yerinizi tək istəyirsiniz? Nə üçün ermənilərin müsəlman aləminə təhqirini sükutla qarşılamısınız? Axı tarixin lap o üzündə siz mollalar onlara əl uzadıb görüşmək istəyəndə əbanızın ətəyini əlinizə alıb görüşürdünüz ki, əlləri əlinizə dəyməsin. Bəs indi necə olur ki, onlarla nəfəs-nəfəsə oturursunuz?

Heyf, Molla Nəsrəddin, kaş ki, gələ bilərdin. Bütün bu sualları onların sifətinə sille kimi çırpıb cavabını istəyərdin. Bizlər hamımız veririk bu sualları, lakin sənəin tərzində verə bilmərik ki... Kaş ki gələ bilərdin... Deyərdin ki, axı molla hara, siyasi işlər hara? Əşi, dünənədək ölü götürürdünüz? Heç düzgün də oxuya, tələffüz edə bilmədiyiniz "Quran" ayələri ilə özünüzü din adamı hesab edirdiniz, amma əslində...

Heyf ki, gələ bilmirsən, Nəsrəddin baba. Gəlsəydin, bilirəm ki, düz üzələrinə çırpacaqdın həqiqəti. Bu molla rejiminin nümayəndələrinə deyəcəkdin ki, sizi necə qoyub getmişəmsə, elə o cür də qalmısınız. Köhnə hamam, köhnə tas. Sizin dərdi-səriniz hələ mənim dövrümdən də əvvəlkidir. Sizlərin, ay mollalar dərdi o taylı, bu taylıdır. Çox böyükdür. Lakin anlayın ki, müsəlmançılığınza qarşı erməninin etdiyi təhqir və sizin nələrə görə susmağınız o dərddən də böyükdür. Allah da böyükdür. Şəfanızı verib-erməyəcəyi isə onun, o böyük Allahın məsləhətidir.

Mətanət Məmmədova

Təhmasib Novruzov

Təhlükəsizlik Şurasının təhlükəli üzvü

Həmişə demişəm, yenə deyirəm, bizim atalarımızın elə kəlamları var ki, mənə, məzmun tutumuna görə dünyanın ən görkəmli filosoflarının fikirlərindən daha müdrikdir. Məsələn, biri özünün biabırçı nöqsanları olduğu halda, başqasının xırda qüsurundan hayküllə danışarsa, atalarımızın bir cümləsi ilə onu anladırısan: gözündəki tiri görmür, özge gözündə tük axtarır!

Məncə bu müdrik kəlamı tək fərdlərə, şəxslərə deyil, həm də toplumlara, hətta böyük-böyük danışan bəzi dövlətlərə də şamil etmək yerinə düşər. Məsələn, bizim dədə-babalarımızın "firəng" (yeni fiy rəng) adlandırdığı Fransa adlanan dövlətə! Daha doğrusu onu idarə edən siyasilərə. Bütün dünya firənglərin (yeni fiy rənglərin) dünya tarixində kiçik xalqları ən çox istismar edən toplum olduğunu bilir. Asyanın şərqindən tutmuş afrikanın cənubuna qədər az sayda ölkələr, xalqlar var ki, firəngərin tökdükləri qanda boğulmasın. Həm qanlarını axıdıb, həm də yeraltı, yerüstü sərvətlərini daşıyıb Fransanın büdcəsini doldurub. Təkəcə Əlcəzairdə tökdüyü qan faşist Almaniyasının yəhudilərə qarşı törətdiyi soyqırımına müqayisədə daha dəhşətli qətləmdir. XXI əsrdə Suriyada, İrakda, Liviyada, Misirdə özünün də iştrəkilə oynanılan "ərəb baharı" oyunu nəticəsində ev-eşiyindən didərgin düşən milyonlarla fəqir-füqəranın ölkəsinə daxil olmasına imkan verməyən Fransa siyasiləri utanmadan dünyaya humanizm dərsləri keçməyə çalışırlar. Bu "humanist" ölkənin başbilənlərinin xəbərləri yoxdur ki, məhz onların bu qadağaları nəticəsində on minlərlə qadın, qoca, uşaq aralıq dənizinin sularında balıqlara yem olub? Gözəl bilirlər, sadəcə bilməməzlikdən gəlirlər və həyasızcasına da başqalarına insanlıq moizələri oxuyurlar. Bunlar hamıya məlumdur, sadəcə sadaladım ki, yaddaşları bir də təzələyim. Təzələyim ki, yazımın əsas məqsədinə gəlib çatanda kimlərsə dodaq büzüb məni qərəzçilikdə qınamasın. Deməsinlər ki, özü türk olan bu yazar firənglərin türklərə qarşı düşmənçilik mövqeyinə görə bu sətirləri döşəyib kağıza. Əslində tarixin bütün dövrlərində firənglər türklərin heç tükünə də toxunmağa cəsarət etməyiblər. Tək-tük buna risq edənlərin də hesabı "humanist" şəkildə çəkilib. Hətta bu tayfanın ən böyük sərkərdəsi olmuş Napoleon türklərə qib-təsini gizlətmədən deyib ki, mənə türklərdən ibarət ordu versələr, dünyanı zəbt edərdəm. Napoleonun bu kəlamını özümdən uydurmuram və həqiqət olduğunu tarixşünaslar yaxşı bilir. Odur ki, bizlərin türk olaraq firənglərə qibtə, qərəz hissi bəsləməyimiz mümkün deyil. Sadəcə, son illərə qədər zorla da olsa özünü bitərəf kimi göstərməyə çalışan bu ölkə 44 günlük tarixi qələbə əldə edildiyi günlərdən başlayaraq bizə qarşı iç üzünü açıb qoydu ortalığa. Ərazisi işğal olunmuş, BMT-nin qəbul elədiyi və 28 il kağız üzərində qalan dörd Qətnaməni öz gücü ilə icra etməyə məcbur olmuş Azərbaycan hədyanlar yağdırması yetməmiş kimi, hələ parlamentlərində qərar-flan qəbul etməkdən də çəkinmədilər. Sən demə Azərbaycan türkləri özləri öz ərazilərini "işğal"a məruz qoyubmuş! Ay zati qırıx, sən o qədər dünya tarixindən bixəbərsən ki, o torpaqların (həm də tək o torpaqların yox, bütün Ermənistan adlanan İlayihənin ərazisi) tarixi Azərbaycan torpaqları olduğunu bilmirsən? Ən azı 1918-ci ildə elə Fransanın paytaxtı Parisdə yaranmış Sülh Konfransının sənədlərini vərəqlə, gör ki, İrəvan məhz sizin təzyiqinizlə Ermənilərə dövlət qurmaq üçün güzəşt edilib. Bunu da görmürsən, və yaxud görməzdən gəliрсənsə, onda götür rus, gürcü, alman, iran (indiki müsəlman qardaşın İranı deyirəm) və s. mənbələrini oxu. Oxuya bilmirsənsə bisavad olduğunu qan və qaxıl otur xarabanda! Xarabanı demişkən, orda, Marseldə yüz minlərlə erməni yaşayır, onlara hansı status tanınıb firənglər tərəfindən? Əgər status vermək belə vacibdirsə, buyur ver, daha bizdən gözləmə ki, beş-on min erməniyə burda status verəcək. Bax bütün sadaladıqlarıma görə deyirəm ki, atalarımızın o müdrik kəlamı firənglərə birbaşa şamil edilməlidir; öz gözündə tiri görmür, Azərbaycanda tük tapmaq üçün çiğir-bağır salır.

Xülasə, bunlar öz yerində. Məni düşündürən bir başqa məsələ var. Əcəba dünyada bu qədər qətləmlər törətmiş, haqqı-ədələti ayaqlar altına atmaqdan çəkinməyən, faktiki dünya üçün təhlükə olan bir ölkənin BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvü olması qəribə deyilmi? Təhlükələrə rəvac verən, bərqərar olmaqda olan regional sülhə çəkinmədən açıqdan-açığa təhlükə yaradan bir məmləkətin belə mötəbər bir qurumda təmsil olunması dünyamızı təhlükələrə sürükləyirmi? Mən siyasətçi deyiləm, diplomat da. Amma qandıqım odur ki, Fransanın BMT TŞ-nin daimi üzvü olması dünyada sülhə və əmin-amanlığa ciddi təhdiddir. Deməsi məndən, yozması siyasilərdən!

Turizm immunitetli bir sahədir. Ətrafda baş verənlər bu sahəyə tez bir zamanda təsir etdiyi kimi, fəsadların aradan qaldırılması ilə onun bərpası da qısa müddətdə reallaşır. Bunun əsas səbəbi turizmin birbaşa insan faktoru ilə bağlılığıdır. İnsan övladı səyahət etməyi, gəzməyi, yeni-yeni turizm destinasiyaları, müxtəlif ölkələrin tarixi, mədəniyyəti ilə tanış olmağı hər zaman arzulayır və qarşılaşdığı çətinliklərə, maneələrə rəğmən, bunu həyata keçirir.

Dünya Turizm Təşkilatının statistikasına əsasən, hər il səyahət etmək istəyənlərin təxminən 30-35 faizi istirahət mərkəzlərinə məhz qış ayında üz tuturlar. İsveçrə, Skandinaviya ölkələri, Çexiya, ABŞ, Kanada və Rusiya qış turizminin inkişaf etdiyi ölkələr sırasındadır. Payız tətilinə gəlincə, bu mövsümdə səyahətlər çox vaxt diqqətdən kənarda qalır. Payızda səyahət etmək üçün yer seçərkən logistika və qiymətlər böyük əhəmiyyət kəsb edir.

2022-ci ilin payızında turların qiymətləri

Müxtəlif kateqoriyalı turistlər üçün geniş çeşiddə tətil qiymətləri mövcuddur. Ekspertlər qeyd edir ki, büdcəli turlar qısa uçuşlarla seçilir. Və təyinat ölkə sərhədlərindən nə qədər uzaq olarsa, qiymət etiketi bir o qədər bahalaşır.

Turistlər aviaşirkətlərin və turoperatorların əlavə xərcləri səbəbindən 2022-ci ilin payızında bir çox turları baha qiymətinə köklənirlər. Araşdırmalara görə payız-qış dövründə qiymətlər ötən ilə müqayisədə təxminən 20-30% artacaq.

Bəs ölkəmizdə payız-qış turizmi ilə bağlı hansı işlər görülür?

SİA mövzu ilə bağlı araşdırma edib. İlin əvvəlindən etibarən aparılan marketing və təbliğat tədbirlərinin nəticəsi olaraq yay aylarında turizm sənayesində xeyli canlanmanın şahidi olduq. Yanvar-oktyabr ayları ərzində Azərbaycana 1 milyon 323 mindən çox xarici ziyarətçi gəlib ki, bu rəqəmin 2019-cu ilin rəqəmləri ilə müqayisəsi turizmin təxminən 50 faiz bərpa olunduğunu deməyə əsas verir.

Bütün dünyada turizm üçün daha passiv olan dövr hesab edilən payız aylarını nəzərə alaraq ilin sonunadək xarici ziyarətçilərin sayının 1 milyon 400 minə çatacağını proqnozlaşdırmaq olar. Bununla belə turizmin tam bərpası bir sıra çox vacib amillərin mövcudluğundan asılıdır. Hər zaman qeyd etdiyimiz kimi, birbaşa hava uçuşlarının olması, xüsusilə Asiya bazarı üçün əlçatanlıq baxımından önəmli faktordur.

Yaxın Şərq və Körfəz ölkələri, həmçinin Pakistan və Hindistan bazarı üzrə aparılan təbliğat və marketing işləri nəticəsində yay mövsümü ərzində biz statistikada bu ölkələrdən gəlmə sayında artımı müşahidə etdik. Bu bazarların seçilməsi təsadüfi deyildi. Belə ki, pandemiyadan sonra daha sürətli bərpa üçün məhz Azərbaycanın turizm destinasiyası kimi tanındığı

Ölkə payız-qış turizminə necə hazırlaşır?

və ölkəmizə marağın daha çox olduğu bazarlar üzrə təbliğat işi gücləndirildi. Əlbəttə, burada, xüsusilə Yaxın Şərq ölkələri ilə birbaşa uçuşların olması öz müsbət təsirini göstərdi.

Bununla belə qeyd olunmalıdır

nayə nümayəndələri ilə Polşa və Çexiyanı təmsil edən turizm şirkətləri arasında B2B (Biznesdən-biznesə) formatlı görüşlər keçirilib.

Qeyd etmək lazımdır ki, polşalı turistlər hazırda Avropanın qış idman bazarının əsas iştirakçılarıdır və onların ölkəmizdəki qış idman kompleksləri barəsində məlumatlılığının artırılması üzrə marketing işləri genişləndiriləcək.

Həmçinin Avropa ölkələrində Azərbaycanın turizm potensialının tanınması və əməkdaşlıq imkanlarının artırılması məqsədilə

Ata-baba fındığı, Qafqaz camışı, Qafqaz dağ balı, Mədrəsə üzümü, Yabanı Qafqaz itburnusu, həmçinin Azərbaycandan yox olmaq təhlükəsi ilə üzləşən 30-dan çox məhsulun salındığı "Dad Gəmisini" kataloqu əsasında hazırlanan menyu təqdim edilib.

ki, hədəf bazarların xüsusiyətləri nəzərə alınaraq müvafiq marketing fəaliyyətləri həyata keçirilir. Məsələn, payız mövsümündə həyata keçiriləcək marketing və təbliğat tədbirlərinin bir hissəsi məhz qış mövsümü üçün müvafiq bazarlardan turistlərin cəlb edilməsinə hesablanırsa, bəziləri, xüsusilə səyahətləri bir neçə ay qabaqcadan planlaşdıran Avropa turistləri üçün növbəti ilin yaz-yay ayları üçün nəzərdə tutulur.

Payız mövsümündə Avropa bazarları üçün marketing və təbliğat işini intensivləşdirmək istiqamətində fəaliyyət gücləndirilib. Şahdağ, Tufandağ və Ağbulaq kimi qış turizm destinasiyalarının təbliği əsas marketing istiqamətləri sırasındadır. Sentyabr ayında Azərbaycanın turizm imkanlarının Avropada tanınması məqsədilə Azərbaycan Turizm Bürosu tərəfindən Polşa və Çexiyada təqdimatlar keçirilib. Varşava, Krakov və Praqada tərəfdaşlarla əməkdaşlıq əlaqələrini genişləndirmək məqsədilə keçirilən tədbirlərdə Azərbaycandan turizm sənayesini təmsil edən 15-dək turizm şirkəti iştirak edib və yerli sə-

10-13

oktyabrda İsveçrənin Sürix, Avstriyanın Vyana, həmçinin Almaniyanın Münhen və Frankfurt şəhərlərində təqdimatlar təşkil edilib. Azərbaycan Turizm Agentliyindən verilən məlumata görə 22-26 sentyabr tarixlərində Dövlət Turizm Agentliyinin dəstəyi ilə Azərbaycanın qastroturizm imkanları İtaliyanın Turin şəhərində keçirilən "Terra Madre Salone del Gusto" qida festivalında tanındı.

"Azərbaycan Turizm Bürosu və Azərbaycan Milli Kulinarıya Mərkəzinin nümayəndələrinin iştirakı ilə milli stenddə Böyük Qafqaz Dağları üzrə "Slou Fud" səyahət turizm marşrutu, qastronomik turizm "Slou Fud" turizm modelinin təbii, yerli biomüxtəlifliyin qorunması üçün atılan addımlar haqqında məlumat verilib. Həmçinin festivalda

Bundan əlavə, İsraildə Avropa Şurası və Avropa Mədəni Marşrutlar İnstitutu tərəfindən yaradılmış, 20 ölkənin şərabçılıq marşrutunu özündə birləşdirən, Azərbaycanın da 2019-cu ildən üzv olduğu "İter Vitis" maddi və qeyri-maddi şərabçılıq mədəni marşrutu üzrə Azərbaycanın şərabçılıq turizminin təqdimatı həyata keçirilib. Bütövlükdə, ölkələrimiz və xalqlarımız arasındakı dost münasibətləri, Azərbaycanda geniş yəhudi icması və zəngin yəhudi irsinin mövcudluğu, eləcə də birbaşa uçuşların olması israili turistləri ölkəmizə cəlb etmək üçün önəmli məqamlardandır.

Təsadüfi deyildir ki, oktyabrın 19-da Avropa Şurası və Avropa Mədəni Marşrutlar İnstitutu tərəfindən yaradılmış "İter Vitis" maddi və qeyri-maddi şərabçılıq mədəni marşrutunun mükafatlandırma mərasimində Azərbaycanın şərab marşrutu "İnkişaf etməkdə olan ən yaxşı şərab turizmi məhsulu" nominasiyasında qalib olub.

Hər il İtaliyanın Sambuka-di-Siciliya əyalətində baş tutan mükafatlandırma mərasimində müxtəlif

kateqoriyalar üzrə verilən mükafatlar "İter Vitis" beynəlxalq şəbəkəsinin üzv ölkələrində şərab irsini və şərabçılıq turizmini, eləcə də dayanıqlı turizm növlərini təşviq etmək məqsədini daşıyır. Həmçinin 7-9 noyabrda Azərbaycan nümayəndə heyəti ənənəvi olaraq dünya turizm sənayesini bir araya toplayan Londonda keçirilən Dünya Səyahət Bazarı sərgisində ("World Tourism Market") iştirak edib.

Avropa bazarlarında işgüzar turizm imkanlarının təbliğatı da davam etməkdədir. Azərbaycanın işgüzar turizm destinasiyası kimi tanınması məqsədilə noyabr ayında Barselonada keçiriləcək "İBTM" sərgisində iştirak planlaşdırılır. Növbəti bir neçə ay ərzində Yaxın Şərq üzrə genişmiqyaslı təbliğat işləri davam etdiriləcək. Dubay, Əbu-dabi və Ər-Riyadda keçiriləcək beynəlxalq sərgi və tədbirlərdə iştirak planlaşdırılır.

Qış mövsümündə də Yaxın Şərqdən turist axınının təmin edilməsi üçün müvafiq danışıqlar aparılır, birgə tədbirlər davam etdirilir. Məsələn, ilk dəfə olaraq bu il "Flynas" hava yolu şirkəti həftədə 3 dəfə olmaqla Səudiyyə Ərəbistanından - Ər-riyad şəhərindən qış mövsümündə ölkəmizə uçuşlar həyata keçirəcək. Əlbəttə, tələbə əsasən digər hava yollarının da cəlb edilməsi planlaşdırıla bilər.

Bundan əlavə, Qərdə keçiriləcək Dünya Futbol Çempionatı ərəfəsində və dövründə çempionatda iştirak edəcək turistlərin ölkəmizə cəlb edilməsi üzrə müvafiq təbliğat işləri aparılır. Cənub-şərqi Asiya regionu hədəf bazarlar arasında vacib və potensialı istiqamətə çevrilməkdədir. Xüsusilə, işgüzar, korporativ, istirahət, toy turizm destinasiyası kimi ölkəmizə hindistanlı turistlərin diqqətini cəlb edir. Avqust ayından etibarən həyata keçirilən birbaşa uçuşlar səfərlərin sayının artmasına öz töhfəsini verəcək.

Pakistanın Karaçi, Lahor, İslamabad şəhərlərindən birbaşa uçuşlar davam etməkdədir. Bu amil, əlbəttə, Pakistandan gələnlərin sayına öz təsirini göstərir.

Cənub-şərqi Asiya bazarında məlumatlılığın artırılması istiqamətində tədbirlər davam etdirilir. Bu baxımdan Çin bazarında məlumatlılığın artırılması üzrə onlayn marketing tədbirlərini qeyd edə bilərik. Yaponiya ilə müəyyən əməkdaşlıq imkanları müzakirə olunmaqdadır. Əlbəttə, MDB ölkələri kimi ənənəvi hədəf bazarlar üzrə, xüsusilə, sağlamlıq turizm imkanlarının təbliğatı işi davam etdirilir.

Əsas məqamlardan biri də artıq pandemiyadan sonra biz ölkəmizə xarici turizm şirkətlərinin, media nümayəndələrinin tanışlıq səfərlərini bərpa etməyə başlayırıq. Beynəlxalq mediada aktiv çalışırıq, "BBC", "CNN", "Euronews", dünyaca məşhur səyahət jurnalları və hədəf bazarlara uyğun olaraq xarici onlayn media ilə, eləcə də "Expedia", "Wego", "Almosafer", "Dnata", "Sletat.ru", "Avisales", "Skyscanner", "ProfiTravel" kimi dünya üzrə ən tanınmış səyahət planlaşdırma platformaları ilə əməkdaşlıq edirik".

Bütövlükdə qeyd etmək lazımdır ki, 2022-ci ilin payızında həyata keçirilən marketing tədbirlərinin əsas məqsədi 2022-nin qışı və 2023-cü ilin yazı üçün turizmde canlılığı saxlamaq və növbəti il üçün turizmin bərpasına nail olmaqdır.

Havar Şəfiyeva

Paşinyan yenə sərəsəmlədi - cavabı isə ağır olacaq!

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan çıxış etdiyi hökumət iclasında yenidən sərəsəmlədi. O, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Zəfər Gününün 2-ci ildönümü ilə bağlı noyabrın 8-də Şuşaya səfəri zamanı irəli sürdüyü sərt, haqlı və ədalətli bəyanatlarına öz təbirincə "cavab" verib və erməni baş naziri bununla bir daha sübut edib ki, onun özü kapitulyasiya aktına imza atdıqdan, yəni 10 noyabr 2020-ci ildə imzalanmış Üçtərəfli Bəyanat qüvvəyə mindikdən sonra ölkəsi heç bir bəndə nəinki əməl etməyib, əksinə, təxribatlar hazırda da davam edir. Bəs Paşinyanın sərəsəmləmələri hansılardır?

Və ya Ermənistanın baş naziri yenidən Qarabağ tərəfə kəc baxarsa...

biri 6 ay öncədən mövcud vəziyyətin davam etməsini istəmədiyi barədə bəyan etməzse, həmin müddət növbəti 5 ilə qədər uzadılır. Bu baxımdan, Nikol nə qədər sərəsəmləməyə iddialı olduğunu davam edəcəksə, bir o qədər həm özünü, həm də bütövlükdə Ermənistanı çıxılmaz və dözlülməz duruma doğru sürükləyəcək.

Paşinyanın bu müstəvidəki görmə mənzərəsi başqa imiş...

Nikol Paşinyan sərəsəmləməsinin

Hələ bu da son deyil! Paşinyan bildirib ki, Ermənistan Qarabağ ətrafında, habelə Ermənistanın Azərbaycanla sərhədində delimitasiya olunmuş ərazi yaratmaq istəyirmiş və s...

Ermənistan öz ərazisində nə yaratmaq istəyirsə bu onun öz işidir. Qaldı ki, Azərbaycanın ərazilərinə, yəni Qarabağa və ətrafına - bu rəsmi Bakının öz işidir və nəyi, nə vaxt, necə edəcəyini də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev qərar verir, bundan sonra da verəcək.

Daha yaxşı olardı ki, Nikol "Ermə-

Ya giclikdən, ya biclikdən

Elə isə keçək mətləbə. Ermənistanın baş naziri bildirib ki, Qarabağda müvəqqəti yerləşdirilmiş Rusiya sülhməramlıları kontingenti (RSK) sən demə qeyri-müəyyən vaxta qədər orada qalacaqmışlar. Daha dəqiq desək, Qarabağ erməniləri ilə bağlı hüquq və təhlükəsizlik məsələləri tam həllini tapmayana qədər və s. (!?)

Görünür, ya giclikdən, ya da biclikdən bu ifadələri önə sürən Paşinyan özünü unutqan olaraq göstərməyə çalışır ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Qarabağ ermənilərinin Azərbaycan vətəndaşları olduqlarını dəfələrlə və müxtəlif beynəlxalq kürsülərdən vurğulayıb.

RSK-ya gəlincə isə, Paşinyan Üçtərəfli Bəyanatın 4-cü bəndində qeyd edilmiş müddəanın şərtlərini bir daha oxumalıdır. Belə ki, həmin bənddə bildirilir ki, Rusiya Federasiyasının sülhməramlı kontingenti erməni silahlı qüvvələrinin çıxarılmasına paralel olaraq Qarabağa yerləşdirilir. Rusiya Federasiyasının sülhməramlı kontingentinin qalma müddəti 5 ildir. Əgər tərəflərdən

növbəti mərhələsində onu da iddia edib ki, Azərbaycan rəhbəri bəyanatı vasitəsi ilə "güc tətbiq etməkdən və ya onun tətbiqi ilə hədələməkdən çəkinmə barədə Soçidə əldə edilmiş yazılı razılışmaları pozub".

Maraqlı interpretasiya, lakin Paşinyanın bu müstəvidəki görmə mənzərəsi başqa imiş... Onun dar düşüncəsinə görə, əgər müvafiq formalı bəyanat imzalanıbsa, bu zaman erməni baş naziri üzərinə götürdüyü daha əvvəlki öhdəliklərini icra etməyə bilmiş. Görünür, Paşinyan bu məsələdə arxalana biləcəyi yer kimi məlum havadarlarına söykənir. Bununla da ömürlük "kart-blaş" qazandığını düşünür ki, heç kim, o cümlədən Azərbaycan onu üzərinə düşdüyü öhdəlikləri yerinə yetirməsinə görə güldən ağır söz deməməliymiş və s. Amma Nikol burada da özünü "yandırır" və reallığa qalanda daha pis vəziyyətə düşüb. Çünki Azərbaycan Prezidenti dünyanın siyasi arenasında sözünü, vədini yerinə yetirən dövlət başçısı kimi nəhəng nüfuz malikidir və bap-balaca "paşik" öz uğursuz komandası ilə birlikdə növbəti qapaz zərbələrinə məruz qalmayacağına hesab edirsə kökündən yanılır. Belə də ki, buyur üzərinə düşən öhdəlikləri yerinə yetir və xəbərdarlıq bəyanatlarına da məruz qalma!

Linc olunmamaq üçün isə ABS-in Ermənistandakı səfirliyinin bunkerində gizlənməmişdi və onda bu cür hişkəli danışmağa cürət belə etmirdi

nistanın "artsaxda" ordusu yoxdur, "artsaxın" müdafiəsi ilə "müdafiə ordusu" məşğuldur", yaxud "Bakı orada erməni hərbçilərinin olmamasına əmin olmaq üçün müşahidəçilər missiyasının "Dağlıq Qarabağa" göndərilməsindən imtina edib", və ya "Artsax ordusu Bakının "genosidal" siyasətinə mane olur" tipli axmaq, səviyyəsiz və məntiqsiz fikirlərini hökumətin iclasında səsləndirməkdənsə artıq öz aqibəti barədə düşünsün. Məsələn, xatırlasın ki, 2 il əvvəl bu günlərdə o heç öz ölkəsində rahat gəzə bilmirdi, linc olunmamaq üçün isə ABS-in Ermənistandakı səfirliyinin bunkerində gizlənməmişdi və onda bu cür hişkəli danışmağa cürət belə etmirdi. İndi isə dilə gəlib...

Qaldı ki Paşinin bu iddiasına. Bir daha Üçtərəfli Bəyanatın bəndini xatırlatmaq pis olmazdı. Yəni də 4-cü bənddə bildirilir ki, söhbət yalnız Ermənistanın silahlı qüvvələrindən gəlmir, söhbət erməni silahlılarından gəlir! Bu gün Nikolun sərəsəm iddiasına görə "artsaxı" müdaifə ordusunun gücləri mühafizə edirsə" artıq həmin faktın özü birbaşa cinayətkarlıq, terrorçuluq amilini ortaya qoyur. Bu cinayətin qarşısının alınması üçün isə Azərbaycan öz suveren ərazisində hər an anti-terror əməliyyatlarını keçirə bilər və görünür, situasiya da buna doğru gedir!

Rövşən RƏSULOĞ

P.S. Şəxsi düşüncəyə və nəticələrə görə Nikol Paşinyan bu sərəsəm xarakterli fikir və düşüncələri ilə artıq növbəti dəfə sümüyə dirəmiş oldu. Günah isə onun özündədir...

Metanət Məmmədova

..ZAMİ Mall

Bu günlər yolum şəhərimizin Nəsimi rayonuna düşmüşdü. Metronun "Nizami Gəncəvi" stansiyasından çıxıb mənzilbaşına üz tutdum. Arada ətrafa baxarkən yaxınlıqda əzəmətli bir bina diqqətimi çəkdi. Tanımaq istədim. Bu dəfə isə üzərindəki lövhə xüsusilə diqqətimi çəkdi. Uzağı yaxşı görə bilmədiyim üçün yazıya göz-lərimi qıyıb xeyli baxdıqdan sonra bunu oxudum: ZAMİ Mall...

İndi dayanmışam yolun bu tayında, gözlerimi də zilləmişəm o taydakı binanın üzərindəki lövhəyə. Nə qədər fikirləşirəmsə, anlaya bilmirəm. ZAMİ Mall, görəsən, nə deməkdir? Maraqlıdır... Yanımdan insanlar ötür, keçir, yəqin ki, mənim yolun ortasında dayanıb yolun o üzündəki binaya gözümü zilləməyimə də reaksiyasız qalmazdılar. Çox güman ki, məni anormal sananlar da az olmadı. Lakin mən bilməliydim ki, o binanın üzərində nə yazılıb. Kim nə deyir-desin, mənə nə var...

Bu "Mall" sözü axı bizdə çoxdan dəbdədir. Bunu başa düşdük. Şəhərimizdə belə "Mall"ar çoxdur. Lakin AVM də ola bilərdi. Yəni iki dildə olsaydı, daha yaxşı olardı, hamı anlayardı. Yəqin ticarət mərkəzi sahibləri binanın üzərinə Mall yazdırmaqla düşünürlər ki, məhz bizim dildə olmayan bu sözə görə oraya insanlar axın edəcəklər. Qərribə də burasıdır ki, elə düz də düşünürlər, çünki indi insanlar harada öz dilimizdə olmayan lövhələri görürlərsə, oraya axın edirlər. Yəqin onlar da özlərini müasir görmək istəyirlər.

Hə, xeyli sonra mənə çatdı. Daha doğrusu intuisiyam köməyimə çatdı. Düşündüm ki, Nizami Gəncəvi metrosundan çıxmışamsa, bura sözsüz "NİZAMİ Mall"dır. Siz Allah, yazıya baxın: NİZAMİ Mall. Vallah, mənə bu NİZAMİ Mall elə metro stansiyasının adına verilən Nizami Gəncəvinin adı ilə bağlıdır. Yox, bu, ticarət mərkəzi sahibinin özünün buraya verdiyi "Nizami" adıdır, bu, başqa məsələ. Lakin fərq etməz.

Hər iki halda, ilahi pərvərdigara, görün biz dilimizin, qrammatik qanunlarımızın başına nə oyun açıyıq. Birincisi, əgər böyük şairimiz Nizami Gəncəvinin adı ilə bağlıdırsa, ticarət, alış-veriş mərkəzinə nə üçün belə dahilərin adı verilməlidir. Onların adı muzeylərimizə, kinoteatrlara, məktəblərə, park və küçələrə verilir də. Yox, əgər ikinci variant-şairə aidiyatı olmayan NİZAMİdirsə, onda da yəni günahkarıq. Çünki dilimizdə "zami" adlı söz yoxdur, Nizami var və biz hər yerdə, xüsusilə şəhərin mərkəzində düzgün yazılış qaydasına əməl etməyə borcluuyuq.

Vallah bilmədim güləm, ya ağlayam. Dahi şairimiz Nizami Gəncəvinin dahiyənə misraları beynimdə dolaşmağa başladı:

**Bir elm öyrənmək istədikdə sən
Çalış ki, hər şeyi kamil biləsən.
Kamil bir palañçı olsa da insan,
Yaxşıdır yarımçıq papaqçılıqdan.**

Yox, onu demək istəmirəm ki, bu söz səhv yazılıb, kimse onu düzgün yazmağa bilməyib. Düzgün yazıblar. Lakin necə olubsa, qarşıdakı ilk heca-ni düşüb, söz Nizami yox, Zami olub. Fərq etməz, düzgün yazmamaq da, düzgün yazılanı qorumamaq da məsuliyyətsizlikdir. Yəni bunu görməməyin mümkün olmadığını nəzərə alsaq, dilimizin qanunlarına tabe olmağın hər kəsin borcu olduğu məsələsinə gəlirik və düşünürük ki, içəridə alış-veriş başı çox qatmaq lazım deyil. O, onsuz da gedəcək. Arada bir bayıra çıxıb, ətrafa göz gəzdirmək lazımdır ki, həm dilimizə, həm də şəhərimizin gözəlliyinə xələl gəlməsin. Axı bu şəhərə dünyanın hər yerindən turist gəlir. Mən azərbaycanlı ola-ola oxuyub dərk edə bilmədiyim lövhəni o turist necə oxuya bilər? Lakin yazılarınız yerində olsa, inanın ki, ticarət mərkəzinə axın da daha çox olar.

Lövhəni tezliklə qaydaya salmağınız diləyi ilə...

Qlobal iqtisadi böhranla bağlı bir çox məhsulların qiymətinin bahalaşması əməkhaqqı və pensiyaların artırılmasını şərtləndirir. Bununla bağlı artıq anons verilib və gələn ilin yanvından maaş və pensiyalarda artımların olacağı gözlənilir.

Rəsmi məlumatlara görə, cari il də inflyasiya 14 faiz, ərzaq inflyasiyası isə 21 faiz olub. Maaş və pensiya artımları isə 14 faiz olub, gələn ildən etibarən daha 20 faiz civarında artım gözlənilir. Bununla yanaşı minimum əməkhaqqının 300 manatdan 400 manata qaldırılması vacibdir. Artımlar inflyasiyanı indeksasiya etməlidir ki, əhalinin sosial vəziyyəti ağırlaşmasın. Hazırda ölkə üzrə orta aylıq əməkhaqqı 827 manata çatıb. Bakı da isə orta maaş 1000 manat civarındadır.

İndiyədək adambaşına yaşayış minimumu 200 manat idi, artımdan sonra 240 manat təşkil edəcək ki, bu 5 nəfərlik ailə üçün 1400 manat ümumi gəlirin olması deməkdir. Lakin əksər ailələrin gəliri bu məbləğdən aşağıdır. Üstəlik, bahalaşmanın davam etməsi ilə bağlı minimum istehlak səbətinin dəyəri də durmadan artır. Bu səbəbdən həm minimum əməkhaqqının və minimum pensiyaların, həm də yaşayış minimumunun artırılması aztəminatlı ailələrin sosial müdafiəsi üçün çox vacibdir.

Ölkədə maaş və pensiyaların artırılması əhalinin sosial vəziyyətinin yüksəlməsinə xidmət edir. Lakin ənənəvi olaraq bəzi işbazlar tərəfindən bu artımlardan sonra gündəlik məhsulların qiymətlərinin süni ba-

liyyəti aşağı düşür. Bu prosesə, hər artımdan sonra yaranan süni baha-

Çünki, maaşı artımları dövlət büdcəsindən əməkhaqqı alanlara aid olur, özəl şirkətlərdə işləyənlərin maaşları artmır.

Süni bahalaşmanın qarşısını almaq üçün inzibati metodların tətbiqi də mümkündür, lakin burada başqa faktorlar da var ki, ilk növbədə onlara toxunmalıyıq. Bazarda süni proseslərin qarşısını almaq üçün rəqabət mühiti təmin olunmalıdır.

Məhsulunu bazara çıxaran şəxs və ya şirkət bunun üçün verdiyi rüsvətləri məhsulun üzərinə əlavə edir və qiymətlər süni şəkildə artır. Qiymətlər bazar stabilizəməlidir, tələb-təklif münasibətləri əsas rol oynamalıdır. Ona görə də, dövlət başçısının dediyi kimi, inhisarçılıq, korrupsiya halları aradan qaldırılmalıdır.

İnzibati təzyiqlər vasitələri müvəqqətdir, amma bunun da təsiri ola bilər. İnzibati təzyiqlər ona yönəlməlidir ki, sahibkarların, məşul istehsalçıların əlavə xərcləri yaranmasın.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın təşviqi" çərçivəsində hazırlanıb.

Maaş artımları inflyasiyanı kompensasiya edəcəkmi?

nimum və maksimum qiymətləri müəyyən edilir və qiymətlərin bu arada olması təmin edilir.

Buna baxmayaraq, prosesi tək-cə inzibati metodlarla tənzimləmək mümkün olmayacaq. Bazarda daha çox bolluq yaratmaq üçün istehsalı stimullaşdırmaq, bazara çıxışları asanlaşdırmaq lazımdır. Fermerlərin məhsul istehsalı ilə daha fəal və səmərəli məşğul olması üçün dövlət dəstəyi gücləndirilməlidir. Dünyadakı ərzaq qıtlığının Azərbaycana təsirini azaltmaq üçün müvafiq addımlar atılmalıdır.

Dünya ölkələrində kəskin qiymət artımı müşahidə olunmur. Adətən bir neçə faizlik artım qeydə alınır. Bu da iqtisadi amillərlə, tələb və təkliflə bağlı olur. Azərbaycanda qiymət artımı isə, əsasən, sahibkar-

la-

Öks halda, qiymətlər süni şəkildə artacaq. Ölkə başçısı dəfələrlə bildi-rib ki, sahibkarların fəaliyyətinə qeyri-qanuni müdaxilələr, təzyiqlər aradan qaldırılmalıdır.

Qiymət və qiymətləndirmə məsələsini tamamilə bazarın öhdəsinə buraxmaq da düzgün deyil. Çünki

halaşdırılması tendensiyası müşahidə olunur ki, bu da son nəticədə inflyasiyanı artırır, edilən artımları səmərəsiz hala gətirir. Ölkə prezidenti bir neçə dəfə belə hallara qarşı sərt reaksiya verib və süni bahalaşma halları aradan qaldırılıb. Bəs bu il belə bir halın təkrar olunması nə dərəcədə realdır və ümumiyyətlə bunun qarşısının alınması istiqamətində hansı tədbirlər görülməlidir?

Hazırda bütün ölkələrdə olduğu kimi, bizim ölkədə də əksər məhsul və xidmətlərin qiymətində davamlı artım müşahidə olunur. Maaş və pensiya alanların gəlirləri artırılanda paralel olaraq qiymət artımları da baş verir ki, nəticədə artımların nəticəsində gələn gəlirlərin alıcılıq qabi-

laşma da təsir göstərir ki, nəticədə artırılan məbləği inflyasiya "yemiş" olur.

Bir çox hallarda heç əsas olmadan bahalaşma yaranır ki, bundan da əhali zərər çəkir. Bəzi hallarda ölkə rəhbəri səviyyəsində müdaxilə edilərək aradan qaldırılsa da, bir sıra hallarda vəziyyət dəyişmir.

Büdcədən maliyyələşən maaş və pensiyaları qaldırıldıqdan sonra baş verən bahalaşma meyilləri tək onlara deyil, özəl və ictimai sektordakı çalışan və maaşları artmayan vətəndaşlara da zərər vurur.

burada tək iqtisadi problem deyil, ictimai, siyasi, sosial və mənəvi məsələlər də birləşir. Belə ki, bəzi qiymətlərin dövlət tərəfindən tənzimlənməsi həmin məhsulların və xidmətlərin ucuzlaşması ilə nəticələnə bilər ki, bu da son nəticədə əhalinin həyat səviyyəsinə müsbət təsir edər.

Dünyanın ən yüksək inkişaf etmiş ölkələrində belə, qiymətlərin müəyyən sərbəstliyi və sahibkarın qiymət sahəsindəki sərbəstliyi ilə yanaşı, dövlətin tənzimləyici siyasəti də mühüm yer tutur.

Məsələn, hətta ABŞ kimi klassik bazar iqtisadiyyatına malik olan ölkədə gündəlik tələbat məhsullarından tutmuş strateji məhsullara qədər 900-ə yaxın adda məhsul və xidmətin qiyməti dövlətin nəzarətindədir.

Bu o deməkdir ki, həmin qiymətlər müəyyən dəhliz daxilində tənzimlənir, yəni onun mümkün mi-

daha çox mənfəət əldə etmək istəyi ilə bağlıdır. Sahibkarlar tələbin daha çox olduğu və dövrüyyədə pulun artdığı dövrdə daha çox vəsait qazanmaq istəyirlər.

Bütün bunları nəzərə alaraq qeyd etməliyik ki, hökumət elə bir optimal mexanizm tapmalıdır ki, həm bazar rəqabətini qaydaları pozulmasın, həm süni bahalaşmanın qarşısı alınsın ki, əməkhaqqı və pensiya artımları inflyasiyanın yemine çevrilməsin. Qlobal böhranlar şəraitində daxili bazarı qorumaq, əhalinin sosial müdafiəsini gücləndirmək, iqtisadi artımı təmin etmək həyati dərəcədə vacibdir.

Elçin Bayramlı

İnsan hansı hallarda affekt vəziyyətə düşür?

"Affekt halı insanın psixoloji vəziyyətinin anidən, kəskin dəyişməsidir və bu hal bir neçə dəqiqədən 1 saata qədər davam edə bilər. Bu hala düşən adam etdiyi davranışlara, hərəkətlərə cavabdeh olmur". Bu fikirləri SiA-ya açıqlamasında psixoloq Fəridə Şərifova bildirib.

də insan baş verənləri və ola biləcək nəticəni obyektiv qiymətləndirə bilmir. İnsanın matorikasında da problemlər yaranı bilər (ayaqlarında taqət itə, qulaqlarında küy yaranı və hətta huşu da itə bilər). İkinci mərhələdən sonra affekt halının üçüncü mərhələsi başlayır. Bu mərhələdə insan baş verənlərə və ya etdiklərinə heç bir reaksiya vermir. Bu zaman insan çox pis vəziyyətdə olur. Onda ruh düşkünlüyü müşahidə olunur. Bir müddət heç kimlə ünsiyyət qurmaq istəmir.

Patoloji affektə düşən insanı daha da qıcıqlandırmaq, onunla mübahisə aparmaq olmaz. Yaxşı olar ki, affekt vəziyyətinə düşən

Psixoloq qeyd edib ki, affekt halının yaranma səbəbləri müxtəlifdir. Affekt halı qəfildən yaranır və bir neçə dəqiqə davam edir. Affekt halı iki cürdür - patoloji və fizioloji. Fizioloji affekt halı qorxu, narahatlıq, əziyyət, ürək sıxıntısı ilə, patoloji affekt halı isə narkotik maddə qəbulu zamanı şizofreniya, depressiya halı şəklində özünü büruzə verir.

Patoloji affekt isə çox ağır keçir. Hesab olunur ki, bu vəziyyətdə olan adamın ağı başında olmur. Bu cür vəziyyətə psixoloji travmaya səbəb olan hadisələr, digər şəxslərin davranışı, dediyi sözlər səbəb ola bilər. Affekt halında olan insanı idarə etmək olmur. Onlar çox aqressiv davranır və ətrafdakılar üçün təhlükə yaradır. Affekt vəziyyətində olan insan öz emosiyalarını, nitqini, hərəkətlərini idarə edə bilmir. Bu halda insan nə etdiyini anlamır, bəzi hallarda affekt vəziyyətindən sonra yaddaş itkisi də müşahidə olunur. Patoloji affekt halı tam psixi sağlam insanlarda da psixoloji travmalar nəticəsində yaranı bilər.

Affekt halı 3 mərhələdə davam edə bilər. Affekt halının birinci mərhələsi psixoloji travmaya səbəb olan informasiyanı qəbul etdikdə başlayır. Affektiv gərginlik tədricən artmağa başlayır. İkinci mərhələ affekt halının pik nöqtəyə çatmasıdır. Bu zaman emosiyaların partlayışı baş verir. Bu fazanın əlamətləri tipikdir. İnsanda səslərin qəbul etməsi pozulur. Səslər sanki ya uzaqlaşır, ya da yaxınlaşır və güclənir. İllüziyalı qavrama müşahidə olunur, hallüsinasiyalar yaranır. Elə hallar olur ki, affekt vəziyyətinə düşən insan sayıqlayır, özünü hədsiz aqressiv və qəddar aparır. Affekt vəziyyətin-

insanı sakitləşdirməyə çalışsınız. Nəzərə almaq lazımdır ki, şəxsiyyətin alçaldılmasına yönələn, psixoloji travmaya səbəb olan sözlər, hərəkətlər insanı affekt halına sala bildiyi üçün, bu cür hərəkətlərdən və sözlərdən uzaq durmaq lazımdır.

Banuçiçək

Braziliyalı əfsanəvi futbolçu Ronaldo sahibi olduğu "Valyadolid" klubunu satmaq qərarına gəlib. Qol.az İspaniya mətbuatına istinadən xəbər verir ki, buna səbəb klubun La Liqada iştirak edəndən sonra xərclərinin əhəmiyyətli dərəcədə artmasıdır. "Valyadolid" in illik xərci 22 milyondan 55 milyon avroya yüksəlib.

Qeyd edək ki, Ronaldo 2018-ci ildə "Valyadolid" in səhmlərinin 51 faizini 30 milyon avroya

Bu avtomobillər gömrük rüsumundan azad edildi

Zavod buraxılış tarixindən 3 ilədək ötmüş elektrik minik avtomobilləri idxal gömrük rüsumundan azad edilib. SiA xəbər verir ki, bu barədə Nazirlər Kabinetinin 411 №-li Qərarında deyilir.

Nazirlər Kabinetinin sözügedən qərara dair izahında qeyd edilir ki, "Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 17 noyabr tarixli 500 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının xarici iqtisadi fəaliyyətinin mal nomenklaturası, idxal gömrük rüsumlarının dərəcələri və ixrac gömrük rüsumlarının dərəcələri"ndə dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 411 №-li Qərarı Azer-

baycan Respublikası Prezidentinin 27 dekabr 2018-ci il tarixli 852 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında yol hərəkətinin təhlükəsizliyinə dair 2019-2023-cü illər üçün Dövlət Proqramı"nın həyata keçirilməsi üzrə Tədbirlər Planı"nın 7.3.3.2-ci yarımbəndinin icrasının təmin edilməsi məqsədilə qəbul edilib.

Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 17 noyabr tarixli 500 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının xarici iqtisadi fəaliyyətinin mal nomenklaturası, idxal gömrük rüsumlarının dərəcələri və ixrac gömrük rüsumlarının dərəcələri"ndə dəyişiklik edilməsi barədə" Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə zavod buraxılış tarixindən 3 ilədək ötmüş elektrik minik avtomobillərinin, həmçinin, elektrik mühərrikli avtomobillər üçün ikinci və üçüncü səviyyə elektrik enerji doldurucularının idxal gömrük rüsumundan azad edilib.

Saxta spirtli içkilər insan sağlamlığına necə təsir edir?

"Təhlükəli içkilərlə insanların təcrid olunma prosesi illərdə davam edir". Bu sözləri SiA-ya açıqlamasında Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov bildirib.

AİB sədri qeyd edib ki, 4 il bundan öncə Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Mütəşəkkil Cına-yətəkarlığa qarşı İdarəsi sübut etdi ki, ölkənin əmtəə bazarında içkiləri saxtalaşdıraraq satırlar və bunun qarşısını almaq üçün müəyyən həbs cəzaları tətbiq olunur: "Lakin təəssüflər olsun ki, bu hadisələr epizodik şəkildə baş verir. Qida Təhlükəsizlik Agentliyi isə malların təhlükəsizliyinə baxır və bu agentliyin fəaliyyəti ardıcıl şəkildə baş vermir. Onların bir ardıcıl fəaliyyəti var o da qəndin tərkibindəki maddələri ilə bağlıdır.

Düşünürəm AQT-nin ardıcıl olmayan fəaliyyətini DİN-ə həvalə etmək lazımdır. Bu hal əgər baş verərsə, bəlkə də ölkənin əmtəə bazarının tənzimlənməsində dönüş yarada bildik. Qeyd edim ki, ən bahalı restoranlarda və gecə klublarında insanları aldadaaraq, onların zəhərlənməsinə səbəb olurlar. Ümumilikdə keyfiyyət məsələsi yalnız masanın üzərində qalıb bununla əlaqədar olaraq heç bir dövlət qurum fəaliyyətə başlamır. Təbii ki, bütün bunların səbəbi istehlakçı hüquqlarını qoruyan qanunların köhnə və zəif olmasından aslıdır. Bu qanunları da həyata keçirən qanunların tam effektiv işləməsidir. Ölkənin əmtəə bazarında ciddi şəkildə monitorinqlər aparılmalıdır. Bu cür hallar hazırda restoranlarda və şadlıq evlərində geniş yayılıb".

B. Hüseynli

Baş redaktor:
Bəhrüz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.

QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR

Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur

Tiraj: 3600